

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec " 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec " 2.—
 V upravi prejeman mesečno . . 1.—70
Sobotna izdaja:
 za celo leto " 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENECE

== Inserati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 23 vin.
Poslano:
 enostolpna pettivrsta po 40 vin.
 Izdaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Notranjski volilci!

V torek, 19. t. m. imate voliti novega državnega poslanca
 na mesto blagopokojnega dr. Žitnika.

Vsled soglasnega sklepa zaupnikov S. L. S. v volilnem
 okraju je kandidat naše stranke gosp.

dr. Lovro Pogačnik

deželni tajnik v Ljubljani.

Zavedni Notranjci! Boja in zmag vaji, poznate svojo
 strankarsko dolžnost.

Vsi na volišče za kandidata Slov. Ljudske Stranke!

Z Bogom za ljudstvo!

V Ljubljani, meseca maja 1914.

Dr. Ivan Šusteršič
 načelnik stranke.

Današnja številka obsega 18 strani.

Važna naloga katol. Slovencev.

Naša katoliška inteligenca dela zdaj zelo na to, da znanstveno življenje med nami še bolj poživijo. To je treba z velikim zadovoljstvom pozdraviti. Pred leti smo na znanstvenem polju imeli prvenstvo, potem pa je mirno, objektivno in po daljnih kulturnih vidikih snujoče znanstveno delo spričo vsakdanjega vročega političnega boja stopilo nekoliko v ozadje. To pa se mora popraviti in sicer ne glede na duševnoizobraževalno plat tudi z ozirom na naše politično življenje. Zakaj tudi to more in mora iz znanstvenega dela črpati svoje vodilne ideje in z njimi utemeljevati svojo smer.

Vprašanje, ki je v tem oziru za nas največje važnosti, je, kakor bi je mi v celem njegovem obsegu najkrajše označili, vzhodno vprašanje, ki se nanaša v prvi vrsti na Balkan. Danes je obdelujejo v obliki jugoslovanskega vprašanja naša najbolj naša kulturni nasprotniki, v prvi vrsti Vošnjak in njegova šola v »Vedi«. Bila bi tudi s političnega stališča nepopravljiva napaka, če bi mi svojih nasprotnikov v najbližjem času v tem ne dohiteli.

Vzhodno vprašanje je pri nas svojčas temeljito načel Gruden s stališča velike kulturne naloge katoliške Avstrije na Balkanu, Grivec pa je osvetljuje specijalno od religiozne strani, kolikor gre za odnos med katolicizmom in pravoslavljem. Krek je obdeloval različna semkaj spadajoča vprašanja v mnogih razpravah, zlasti narodnostno, v kolikor se tiče Slovencev in Hrvatov ter njihovih teženj v tem oziru. A. Ušeničnik je podajal ob balkanski krizi nekaj vodilnih misli s stališča katoliškega slovenstva. Malnerič je zdaj obelodanil zelo zanimivo razpravo o pravnem obstoju ilirskega kraljestva v naši ustavi, kakor velja še danes. Delo na tem polju je treba nadaljevati, poglobiti in kar najintenzivnejše razpresti. Ne gre, da bi v tako življenjskem vprašanju za nas taval semintja kakor večje ali se utolaževali samo s kakimi krepkimi dnevnimi rekli ali pa z ravnotako škodljivimi utopijami.

Prav za časa balkanske vojne se je čutilo, koliko še manjka znanstvene podlage za doumevanje problemov, ki jih je ta vojna sprožila. Tu smo si morali pomagati skoro izključno samo s svetovnim časopisjem, z naglim delom žurnalista. Srbskobulgarski spor je vse zadel kar iznenada, nismo mislili na grštvo kot važen in kot bizantinstvo vse kulturno življenje na Balkanu označujoč

faktor, nismo slutili uloge rumunstva itd. To je še vse skoro popolnoma neobdelano.

V ospredju pa stoji vprašanje razmerja med slovenstvom in hrvatstvom na eni in srbstvom na drugi strani. Prav tu vidimo kulturno nam nasprotno elemente pri jako marljivem delu, ki se pri njih spričo pomanjkanja politične moči javlja najbolj na znanstvenem polju, vpliva pa predvsem na mladino. Nasprotniki so, da dajo svojim idejam kolikormogoče privlačno obilježje, v najnovejšem času idejo jugoslovanskega nacionalizma naslonili na hrvatskega zgodovinarja, slavnega kanonika Frana Račkega in deloma na škofa Strossmayerja. Oni argumentirajo na tej podlagi nekako tako: Hrvati in Srbi so po jeziku in socialni strukturi ter po obči narodni kulturi en narod. Vera jih res ločuje, a bistveno to ni, saj imamo tudi katoliške Srbe, na drugi strani pa muslimanske Hrvate, ki jih nobeden ne izločuje iz hrvatstva, ampak se jih celo skuša na vsak način pridobiti. Kar ločuje Hrvate in Srbe, je »državopravni historicism«. To »tragiko« je treba premagati! (B. Vošnjak: Študije k problemu jugoslovanske narodne misli; »Veda«, 1914. št. 1—2.) Ta misel se danes od Beograda pa do Pariza propagira, vodilno vlogo pa igra srbska javnost.

Za nas katoliške Slovence mora biti jasno, da se od podlage, ki nam jo nujna naša katoliško-zapadna kultura, naša zgodovina v zvezi s Hrvati in zdrav razum, ki nam kaže najsigurnejšo možnost obstoja in razvoja v okviru mogočne, bogate, narodnostnopravične, v katoliškem duhu vladane Avstrije, ne oddaljimo. To nam veleva zdrav egoizem, ki je v tem slučaju za nas obenem najboljši idealizem. Mi in Hrvati smo etnični nositelji katolicizma med Jugoslovani kot najvišje kulturne sile. Tu smo s pravoslavjem kot nositeljem nestrpnega bizantinizma, ki je zabrisal mnoge trdne verske resnice in je podobno kakor protestantstvo krščanstvo usodno razblinil ter živi pravzaprav le kot nazjokrosrčni nacionalni radikalizem, v nasprotju. Tu gre naše stremenje za tem, da slovenstvo in hrvatstvo kot katoliško jugoslovansko kulturno moč na vsak način ohranimo, kar je s praktično krščansko toleranco, z drugimi konfesijami popolnoma združljivo. V kulturnem boju med katolištvom in bizantinizmom ne smemo podleči, to je naša prva maksima, druga, da svoje ideje med jugoslovanstvom tudi kolikorbolj uveljavimo.

To svojo nalogo kot katoliški jugoslo-

vanski kulturni faktor pa Slovenci in Hrvati najlože izvršujemo na podlagi historičnega hrvatskega državnega prava v habsburški državi, ki varje našo politično samostojnost nasproti severu, jugu in vzhodu. Taka katoliška hrvatska državopravna skupina v Avstriji bo jugoslovanstvu najbolj v korist in bi utegnila orijent sčasoma prepeljati z zapadnokulturno mislijo v največji prid ondi bivajočih narodov.

To misel je treba v mladini poglobiti. Kar se jih pri nas peča z znanstvenim delom, imajo tu široko in hvaležno polje udejstvovanja. Prvo je študirati moč, pomen in bogato vsebino katoliške svetovne ideje, jo mladini, kolikormogočbolj priljubiti, ji pokazati, da je ona s svojimi večnimi resnicami, ki obsevajo življenje z vsemi njegovimi odnosi, najtrdnjše jamstvo tudi za narodov blagor. Potem je treba študirati avstrijsko misel, način, kako Slovence in Hrvate na tej državopravni podlagi okrepiti, pokazati jo kot edino pravo in pametno za naše samostojno narodno življenje. Na tej osnovi je buditi narodno zavest med našim ljudstvom, prepoditi narodni indiferentizem z vseh kotov, združiti vse slovenstvo v mogočni narodni samozavesti. Da se mora paralelno s tem delom voditi boj proti narodove nprave sile trujočemu svobodomiseltvu, je jasno. S tega vidika se nam potem odpira bogat študij vseh vzhodnih problemov, da bomo Slovenci in Hrvati kot enotna, kompaktna, državopravno koncentrirana sila s svojo resnično - krščansko kulturno mislijo preželi najprej sebe in potem svoje sosedo. To je, bratje, naloga, nas vseh vredna!

Za zgledom kranjske dežele.

Vprašanje, kako preskrbeti čim večja okrožja enakomerno z elektriko, se vedno pridnejše obravnava v javnih zastopih. Da je treba sistematično postopati pri proizvajanju in pri razdelitvi električne sile, je postalo sedaj že vsem jasno. Tudi je že splošno priznano, da se izkoriščanje vodnih sil ne sme brezpogojno prepustiti privatni industriji, ker je oddaja električnega toka tako eminentno važen narodnogospodarski faktor, da ga ne smejo izpustiti iz vidika javnopravne korporacije. Pri tem se iščejo različni sistemi.

V krščansko socialnem klubu nižjajavstviškega deželnega zbora je poročal poslanec Zerdik o akciji, ki jo hoče sprožiti krščansko socialna stranka, da

LISTEK.

Spomini z meje.

(Iz zapiskov avstrijskega častnika.)

Oficielni odnosi med Avstro-Ogrsko in našo zavezniško Italijo so kolikor mogoče dobri. Tako se vsaj zagotavlja. Kljub temu pa se polagajo na meji pasti in zapreke in vrše se oboroževanja . . .

Bilo je pred nekaj leti, krasnega dne, kakršen more biti le v zgornjeitalijanski ravnini, ko sem se poslovil od čestitega prijatelja pradednega frančiškanskega konventa San Antonija. Šel sem peš s kolesom ob visokih, s trto obraslih zidovih, v spremstvu svojega prijatelja patra Avgušтина B . . . ter kmalu dospel na visoko ležeči trg v Gemoni. Krepko sva si stisnila roke in iskreno poslovila, nakar sem sedel na kolo in se bliskoma odpeljal po poti, ki vodi k Via Nazionale, proti avstrijski meji.

Ostre in čiste so bile na azurnem ozadju črte ogromnega kamenenega velikana, s fortom na vrhu. Zadnji izrastki alp so se izgubljali v megleni daljini proti jugozahodu ter mejili v modrikastih potezah horicont. Zrak je bil kakor spomladi. In vendar je natančen opazovalec mogel videti, da se pripravlja narava k velikemu počitku. Tiho, skoro neopazno je onega nepozabljenega dne korakala jesen v solčno dolino. Čimbolj sem šel proti severu, tembolj orume-

nele liste so kazala redka listnata drevesa, Venzona, nekdanj bogato patricijsko mesto in priljubljeno letovišče Benečanov — danes brezupna slika razpada — je že ležalo za menoj. Kmalu me je pozdravljala stara benektinska opatija v Moggiu, pozlačena od zahajajočega solnca, prijazno v dolino. Še dvaindvajset kilometrov vožnje po hriboviti poti in zopet bom v Avstriji.

Resiutt, stari Chiusaforte, ki nima zastoj svojega imena, sem imel kmalu za seboj. Še dvanaest kilometrov torej do državne meje. Kaj pomeni dvanajst kilometrov vajenemu kolesarju na izborni cesti, čegar strmca skoro opazil nisem? Navadno sem to pot prevozil v pol ure, — ta dan pa je bilo drugače.

Na pol poti med Chiusaforte in mali, napol podrti vasi Dogma sem opazil v navadno zapuščen in samotni dolini Felle nenavadno živahno vrvenje. Kaj je neki to? sem se spraševal začuden, ko sem prišel bližje in videl na cesti sami kakor tudi na strmih skalnatih obokih, ki vodijo v nizino k Felli, večje število v svo platneno obleko obdelanih postav, od katerih so nekateri delali s kladivom in dletom, kakor se je zdelo z namenom, da bi cesto prevrtali od strani kakor rešeto. Hudournikov ni bilo. Zemeljskih plazov tudi nikjer, ker bi o tem gotovo že slišali v Gemoni. Varnostne naprave se pa tudi ne delajo na ta način, da se vrtajo luknje v cestne oboke. — Ne! Počasi sem prihajal bližje. Mo'e prvotno mnenje, da delajo kaznjenci, je kmalo iz-

ginilo. Zagledal sem dvojno vojaško stražo, poleg nje na zid naslonjeno kolo. Sedaj mi je bilo jasno! Nikakor niso bili kaznjenci, temveč italijanski ženijski vojaki, ki so s tako vnemo rabili kladivo in dleto? Toda, s kakim namenom? sem se nadalje izpraševal. Z nezaupnimi pogledi me je motrila straža. Pustil me je neovirano naprej. Bržkone nisem zbudil nobenega šuma. Počasi sem vozil naprej, ker sem hotel videti, kaj delajo ljudje in zakaj. Veržica na kolesu je začela škripati. To mi je bil zelo zaželen slučaj. Pri bližnji skupini vojakov sem skočil s kolesa, da bi nekoliko očistil veržico in namazal tečaje. Pri tem sem se previdno ozrl okoli sebe. Štirje častniki so bili oddaljeni od mene kakih 200 korakov, a zaradi ovinka me niso videli. Priložnost je bila torej ugodna. Prišel sem torej pogovor z vojakom, ki so tudi postali pozorni name. »E forse rotta qualche cosa?« (Ali se je kaj zmotilo?) me je vprašal postrežljivo neki podčastnik. »No signor maresciallo, grazie, la ruota di dietro ha bisogno un po d'olio! Nient' altro!« (Samo nekoliko olja rabi moje kolo.) sem mu odgovoril italijansko. Podčastnik se je vidno razveselil, ker je sodel po odgovoru, da sem njegov rojak, »compatrioto.« Par cigar, ki sem mu jih ponudil, je gotovo odpravilo zadnji morebitni sum. Vidno je postal zaupnejši ter mi je povedal, da bodo vso cesto od Pontebe do Resiutte podminirali, da bodo poglani v zrak »proklete krompirjevce« (maledetti patatucci), ako bodo hoteli kdaj udreti v

Italijo. Pa tudi druge doline, ki vodijo iz Avstrije v Italijo, bodo zavarovali na enak način. Potem bodo lahko, ker se bo razstreljevanje min vršilo brezčislno potom, poglani cele polke v zrak. Njegova klepetavost mi je razodela še nekatere podrobnosti, o katerih resničnosti sem se pozneje prepričal ter tako spoznal, da me ni nalaгал.

Sedel sem zopet na kolo in se peljal počasi dalje proti straži, ki je bila postavljena na zgornjem delu mesta. Bržkone sta se stražnika že naveličala stanja, kajti na širokem obcestnem zidu sta komodno ležala na hrbtu ter vidnim zadovoljstvom kadila zelo dvomljive izdelke kraljeve italijanske tobačne rezije. Bil sem oddaljen le še par metrov od obeh, — ko se je nenkrat začul žvižg in potem klice: »Fermatelo, una spia!« Ujemite špijona! To ni moglo veljati drugemu kot meni! Krepko sem pritisnil na pedale, da bi prišel na varno . . . Kakor blisk sta skočila oba stražnika s zidu ter me hotela zadržati . . .

Toda svoje zavesti nisem izgubil v tem kritičnem trenutku. Udaril sem z vso močjo s pestjo bližnjega vojaka na oko, da se je opotekel in podrl na tla svojega tovariša, čegar butica se je nemilo seznanila s trdim obcestnim kamnom. Vse se je zgodilo v hipu sekunde.

Cesta pred menoj je bila torej prosta. Bliskoma sem letel po cesti in skoro nič manj hitro tudi po ostrem ovinku. Menil sem že, da sem rešen. Rešen? Ne, kajti že

bi preskrbela tudi kmečke občine nižjeavstrijske z električno energijo. Zerdik se je pri tem skliceval na Moravsko in na Zgornjo Avstrijo, kateri dve deželi žrtvujejo že vsako leto visoke vsote, da bi občine po deželi preskrbeli z električnim tokom; zadnji čas je, da se take akcije sistematično pospešujejo tudi v Nižji Avstriji, ker vedno bolj primanjkuje delavskih moči v poljedelstvu in v obrti. Mogoče je, da se združi več občin v družbo z omejeno zavezo, ki prevzame nalogo zgraditi električno podeželno centralo. Mogoče je tudi, da občine po deželi sklenejo pogodbe z obstoječimi mestnimi elektrarnami (na primer elektrarna mesta Dunaja) in dobe iz mesta tok po daljnovodih. V prvem slučaju naj bi dežela pospeševala nabavo gradbenega in obratnega kapitala s tem, da prevzame garancijo za obresti do 5 odstotkov na račun deželne zaklada. V drugem slučaju naj bi dežela odjemalcem dajala podpore v taki višini, da bi jim bilo omogočeno dobiti tok za njim primerno ceno. V ta namen predlaga, da se ustavi za leto 1915 v proračun vsota 120.000 kron, deželni odbor se pa pooblasti, da temeljito prouči, na kak način bi se od dežele podpirali odjemalci električnega toka.

Slednjič predlaga poslanec Zerdik: Deželniemu odboru se naroča, obravnavati z vlado, da bi se vodne sile kronovine nižje - avstrijske rezervirale za javne namene dežel in občin. O tem predlogu se je v klubu krščansko socialne stranke temeljito razpravljalo. Govorili so dunajski župan dr. Weisskirchner, deželni odbornik Mayer in več poslancev, nakar ga je klub sprejel.

Iz tega se vidi, kako akutna je postala ta zadeva. Prvi je bil kranjski deželni zastop, ki je sam vzel v roke to velevažno narodno - gospodarsko akcijo. Kakor vsaka nova akcija, ki ima značaj socialne in gospodarske reforme, zadene ob hud odpor, tako se je tudi proti postopanju kranjskega deželne odbora vzdignilo vse, kar misli kapitalistično ali ima kakršenkoli vzrok napadati sedanjo deželnozborsko večino. Najhujši odpor se stavi nasproti Kranjski deželi od strani veleindustrije, ki ima seveda precejšen vpliv v trgovinskem ministru. Gotovi krogi so tudi upali, da bodo z vehementnimi napadi na kranjsko deželno upravo prepričali to v interesu ljudstva tako potrebno gospodarsko akcijo. A žilavost, s katero je Kranjska dežela zasledovala svoje cilje, je ta odpor premagala. Deželni zbori vseh avstrijskih kronovin drug za drugim se oglašajo in v raznih oblikah zahtevajo isto, kar je že začel izvrševati kranjski deželni zastop.

»Narodno - napredna« stranka pri nas vpije, da se z deželnimi elektrarnami denar zapravlja. V deželnem zboru so »naprednjaki« od dr. Lampeta celo zahtevali, da jim mora pred zgradbo elektrarne podati že zapisnik vseh odjemalcev, da iz njega preštudirajo rentabiliteto. Edino samo vprašanje rentabilitete, ki se ne da rešiti druga-

če kakor s proroškim darom, so mogli nasprotniki izrabiti v zbornici.

Sedaj pa pogledajmo, kaj se predlaga v nižjeavstrijskem deželnem zboru. Med tem, ko hoče Kranjska dežela sama graditi in sama imeti tudi dobiček od naprave, se pa na Nižjeavstrijskem predlaga, da naj dežela vsako leto žrtvuje velike vsote v podporo električnim napravam, ki niso deželne. Po tem sistemu, ki ga priporoča Zerdik na Dunaju, bi bila dežela vsako leto obremenjena z ogromnimi izdatki, kajti to je jasno, da bodo občine jako radodarne z električnim tokom, ako bo difference na cenah plačala dežela. Za deželne finance in tudi v interesu pametnega narodno - gospodarskega razvoja je gotovo edino umesten samo način, po katerem se dela na Kranjskem.

Jako interesantna je zahteva, da se vodne moči rezervirajo za dežele. Tudi tukaj je kranjski deželni zastop oral ledino. Ako se bo ta zahteva v vseh deželnih zborskih dosledno ponavljala, se bo gotovo tudi vpoštevala v zakonodaji in upravi.

Dr. K.: Jožef II.

Cesar Jožef II. je bil iz administrativne in iz drugih razlogov germanizator, kakor si ga odločnejšega misliti ne moremo. Germanizacija mu je bila sredstvo, ki je z njim hotel ustvariti enotno državo. Prosvitljeni absolutizem imenujejo zgodovinarji njegov vladni sistem. Z germanizacijo je hotel utrditi svoje svobodni cerkvi tako sovražne »prosvitljene misli«; z njo tudi zagotoviti centralizacijo vsega državnega življenja, kot podlago za svojo cerkveno politiko in za vladarski absolutizem sploh.

Njegov odlok dne 18. maja 1784 smo že navedli. Proti ogrskemu uradnemu jeziku pravi v odloku iz namestniškega sveta, da sta na Ogrskem zelo razširjena ilirski in valaški jezik, in da torej ogrski ni splošen: »Zato se res ne more za uradno poslovanje drug jezik izbrati nego nemški, ki se ga vlada že v vseh vojaških in polit. poslih poslužuje.« Namesto, da bi se Ogri učili drugih jezikov, naj se raje »usposobijo z znanjem edinega jezika monarhije za uradne službe«. Noče iztrebiti nobenega maternega jezika, marveč hoče le, da vsi uradniki znajo nemški in latinski jezik in ju v uradu uporabljajo. Latinski jezik je bil namreč dotlej izključni uradni jezik na Ogrskem.

Nasilna germanizacija je vzbudila na Ogrskem pomen madjarskega jezika. Že leta 1790, takoj po smrti Jožefa II., so zahtevali Madjari, da se mora zapisnik državnega zbora voditi madjarski. Hrvatje so se temu uprli in dosegli, da se je madjarskemu zapisniku dodal latinski prevod. Še tisto leto je sklenil državni zbor, da bodi madjarsčina uradni jezik v tistem obsegu, kakor je bil pod prejšnjo vladjo nemški. Za Hrvatsko in Slavonijo je ostal vsled ugovora hrvatskega bana Erdedija in škofa Vrhovca latinski uradni jezik. (Dr. Horvat: Najnovija doba hrvatske povesti. Zagreb 1906, str. 16—17.) Kasneje (čl. III. 1832) se je določilo, da je samo madjarski zakonski tekst avtentičen in (čl. VI 1839) par let potem se je madjarski uradni jezik še podrobneje določil. Vsled nespametne germanizacije se je tako razvila ta reč, da se je leta 1868 v takozvanem narodnostnem zakonu uzakonila madjarsčina kot državni jezik. Zlo pač vedno rodi zlo.

Jožef II. je z vso silo širil znanje nemškega jezika in zahteval od vseh uradnikov, tudi v Galiciji in Primorju, popolno znanje nemščine. Za Primorje (oziroma wälsche Konfinen), kjer se je vsled razmer, ki smo jih že opisali, razvila laščina kot uradni jezik, ukazuje (Dv. dekr. dne 27. avgusta 1784), da se smejo nadaljevati le uradniki, ki znajo nemški. Tri leta kasneje (Dv. dekr. 26. marca 1787) veli, da se mora v treh letih nemščina uvesti pri vseh sodiščih. Ta dekret je zato tako znamevit za germanizacijsko smer Jožefa II., ker iz njega jasno vidimo, kako se je izvrševalo po drugih naših pokrajinah nemško uradovanje pri sodiščih, kjer ni bilo odpora.

¹ Dekret slove: Nach Verlauf von 3 Jahren soll bei allen Gerichtshöfen der wälschen Konfinen, dann von Görz, Gradisca und Triest der Gebrauch der italienischen Sprache abgestellt und in der ganzen gerichtlichen Verhandlung von Partelen, Richter und Advocaten sodann keiner andern als der deutschen Sprache sich bedient werden. Daher von nun an Niemand zum Richteramt oder auch zu einer un-

Laški sodniki, advokatje, notarji in sploh vsi sodni uradniki bi se morali po tem dekretu v treh letih naučiti nemščine, če ne, naj izgube službo. Toda ni šlo. Lah se ni udal in zato je prišel čez tri leta nov dekret (4. jan. 1790), s katerim se je ta doba podaljšala zopet za tri leta in se je določilo, da se smejo odslej nadaljevati le nemščine zmožni uradniki. Pa tudi to ni šlo. In že par mesecev kasneje (dne 29. aprila 1790) se je Jožefa II. naredba ukinila in samo ukazalo, naj imajo pri nastavljanju v sodni službi nemščine večše osebe (neben den anderen Fähigkeiten und Verdiensten) prednost. Kako so se Lah držali, nam priča dvorni dekret (13. febr. 1795), ki ukazuje, da se nemške vloge na Goriškem zavoljo nemškega jezika ne smejo odklanjati.

V primorskih sodnih uradnikih, med katerimi je bilo gotovo tudi več Slovencev, vidimo odporno silo, ki se ne boji v obrambi proti nasilovom najskrajnejših posledic. Zato so zmagali. Zal, da nismo imeli takih značajnih mož na Kranjskem in po drugih slovenskih deželah, kakor jih tudi — tako se trdi — še danes z lučjo ob lelem dnevu ne najdeš. Tomaž Einspieler, ki je riskiral službo, je bil en sam, in še ta je Korošec. Seveda velja v ti reči: En sam ne zmore ničesar!

Jožef II. je ukazal, da smejo uradi v odgovorih na vloge rabiti edino uradne, samo v nemščini izdane formulare (23. jan. 1782) in kasneje, da mora biti na vseh vlogah zunaj vsebinske kratko naznačena v nemškem jeziku (25. okt. 1785; ponovil je ta ukaz Leopold II. dne 22. jul. 1791). Odloki apelacijskih sodišč so se morali izdajati na eni strani v narodnem (Nationalsprache), na drugi v nemškem jeziku; avtentičen je bil nemški tekst (22. febr. 1787).

Že iz tega se vidi, da je celo Jožef II. spoznal, da ni mogoče sodišče popolnoma germanizirati. Njegov sodni red (1. maja 1781) določa v tem oziru:

§ 13. Stranke in njihovi pravni zastopniki (Rechtsfreunde) rabijo v svojih govorih v deželi običajni jezik. — V tem oziru je bil germanizator Jožef II. pametnejši nego so tisti koroški petelini med sodniki, ki advokatu, zastopniku slovenske stranke, prepovedujejo slovenski govoriti. Pri pomnjam, da imamo v tem paragrafu prvič izražen pojem v deželi običajnega jezika (landesübliche Sprache). Najvišje sodišče je dne 13. decembra 1898 določilo, da je v deželi običajen jezik, ki ga rabi v občevarju precejšen (größerer) del prebivalstva. — Gautscheve naredbe za Češko in Moravsko določajo, da je občina mešana, če je vsaj ena četrtina prebivalstva drugega jezika, sodni okraj, če je vsaj ena petina občin drugega jezika ali jezikovno mešana, sodna okrožja pa, če je le en okraj mešan.

§ 119. Knjige trgovcev in tovarnarjev (ki imajo polovico dokazilne moči) se smejo voditi tudi v jeziku, ki je v deželi običajen. Da ne spada sem vsak jezik, priča prepoved (2. jun. 1788), da se v Trstu ne smejo trgovske knjige voditi v grškem jeziku.

§ 165. Izjave prič se morajo, kolikor mogoče, z njihovimi lastnimi besedami zapisati.

Patent (1. sept. 1781) ukazuje, da se morajo zapisniki, če je treba, strankam raztolmačiti. Dvorni dekret (30. nov. 1787) pravi, naj apelacijska sodišča, ko izdajajo dekrete posameznim osebam, da se smejo izvoliti pri magistratih za predstojnike ali svetovalce, gledajo na potrebno jezikovno znanje, ker se dogaja, da niso večši jezika svojega sodnega okraja. — Menda bi ne škodilo, če bi se graško nadsodišče v sedanji ustavi dobilo, ko se je slovenščina v vseh ozirih razvila, dalo poučiti iz tega dekreta, izdanega v absolutističnem, odkrito germanizatornem času pred skoraj 130 leti.

Se en ukaz imamo iz Jožefove dobe (pat. 17. jun. 1788), ki v kazenskem (kriminalnem) postopanju veli, da se mora dobiti pri sodiščih, kjer je samo

ter dem Richteramte verbundenen Diensteskategorie anzustellen, auch Niemandem der status advocandi zu verleihen ist, der sich nicht über die Kenntniß der deutschen Sprache auszuweisen vermag. So soll auch nach 3 Jahren Niemand in dem Richteramt, in einer mit diesem Amte verbundenen Diensteskategorie oder als Advocat belassen werden, der sich nicht über die hinfällige Kenntniß der deutschen Sprache auch zum Concepte auszuweisen vermag. — Samo za Trst se je naredila ta izjema, da se vrše pravde, ki je v njih tožnik ali toženec kak izvenavstrijski Lah (ein Fremder), v vseh treh stopnjah v laškem jeziku.

eden ali nihče ni več obdolženčevega jezika, zapriseženega tolmača.

Povedali smo že, da je državna oblast pričela z germanizacijo iz državno - upravnih namenov. Pristaviti pa moramo zdaj, ko smo Jožefa II. ukaze glede na uradni jezik navedli, da je germanizacija pokazala svojo brutalnost in zaritost šele, ko se je je polastila nemška šovinistična strast, ki je tem grja, če živi v uradništvu, katero je plačano iz javnih sredstev.

V svoje namene je rabil Jožef II. seveda tudi šole. Načela učnega reda iz leta 1784 je vestno izvrševal. V dveh naredbah (31. dec. 1780 in 22. febr. 1786) je ukazal, da ne sme noben dečko v latinske šole, ki ne zna nemškega jezika. Za vseučilišča določa njegov dvorni dekret (12. jul. 1784): Z novim šolskim letom se mora na bogoslovni in na medicinski fakulteti vsi predmeti nemški, razen cerkvenega prava. Za nekaj časa se sme še trpeti, da so izpiti, disputacije in disertacije v latinščini. V medicini bodi vse nemško; tudi pouk ranocelnikov in babic; ravno tako na filozofskem oddelku.

Za germanizacijo je rabil Jožef II. tudi žide. Njegov patent (23. jul. 1787) ukazuje, da mora vsak žid najzadnje do 30. nov. 1787 za vedno sprejeti poseben priimek, in sicer v nemškem jeziku. Od takrat imamo Löwe in Singerje, Mandelblühe in Bauchwitz. Žid, ki ni sam skrbel, da to izvrši, je dobil od gosposke določeno ime, ki ni bilo vedno najlepše. Značilen je pa ta patent zato, ker ukazuje, da morajo biti od 1. jan. 1788 vse matice (rojstne, mrliške in poročne knjige) nemške. Po besedilu tega dekreta velja sicer le za žide, toda praktično se je nemščina v maticah v ti dobi splošno uveljavila.

„Velika Habsburška.“

Pod tem naslovom je nedavno v Krakovu izšla brošura, v kateri psevdonimni pisatelj Oktavius pripoveduje, kako bo leta 1918 med Avstrijo in Rusijo izbruhnila silna vojna, v kateri bo podlegla Rusija, ki bo nato razdeljena, namesto sedanje Avstro-Ogrske pa nastopi Velika Habsburška. Celo reč je Oktavius takole zamislil: V Stanislavu se bo vršil kazenski proces proti ruskim špijonom, ki bodo neusmiljeno obsojeni. Vsled pritiska panslavističnih krogov bo ruski car Avstriji stavil zahtevo, da stanislavske »mučenike« izpusti, in s tem združil ultimatum. Na Dunaju bodo zahtevo in ultimatum odklonili, nakar Rusija dne 3. marca 1918 napove Avstro - Ogrski vojno. Iz tega se pa ne izcimi evropska vojna, kajti Anglija in Francija ostaneta nevtralni, vsled česar tudi za Italijo in Nemčijo manjka casus foederis. Sicer pa Avstro-Ogrska dobi drugod zaveznike proti Rusiji: podpirajo jo v vojni Turčija, Rumunija, Švedska, Norveška, Kitajska in Japonska. Z Rusijo drži na Balkanu samo Srbija, ki ji pa padeta takoj v hrbet Bulgarija in Albanija z napovedjo vojne. Še istega dne, ko Rusija Avstro - Ogrski napove vojno, to je dne 3. marca 1918, izide na Dunaju mobilizacijsko povelje za celokupno vojno moč, naslednji dan pa cesarski vojni manifest.

Ob izbruhu vojne razpolagajo nasprotniki z naslednjimi vojnimi silami: Rusija ima na glavnem bojišču v Ruski Podoliji 52 pehotnih divizij in 6 divizij črne vojske; v Besarabiji 8 pehotnih divizij in dve diviziji črne vojske; na Finskem 3 pehotne divizije, 1 divizijo mejne straže in 3 divizije črne vojske. — Avstro - Ogrska ima na jugu in jugovzhodu 6 divizij prve in 6 divizij druge linije; na glavnem bojišču ima 54 divizij prve in 14 divizij druge linije. — Ruska mornarica šteje: v Baltičnem morju 137 ladij vseh tipov s 440 tisoč tonami nosilne sile, v Črnem morju pa 73 ladij vseh tipov s 211.000 tonami nosilne sile. — Avstro - ogrsko vojno brodogradilno ima vsega 131 ladij vseh tipov s 306.000 tonami nosilne sile. Dalje postavijo na bojišče Rumunija 12 divizij prve in 6 divizij druge linije; Bulgarija 540.000 mož; Albanija 100.000 mož, Turčija 370.000 mož, Švedska 250 tisoč mož, Norveška 130.000 mož. V Aziji pa: Japonska 600.000 in Kitajska 200.000 mož. Srbija bo imela samo 350 tisoč mož.

Akcija na morju prične na nepričakovan način: S privoljenjem Turčije spravi namreč Avstro - Ogrska svoje torpedne in podmorske čolne skrivoma skozi Dardanele v Črno morje; že 4. marca 1918 se izvrši napad na rusko vojno brodogradilno, ki je zbrano pred Sevastopoljem. Avstrijci potopijo tri ruske oklopnice. Medtem očito prijadra skozi Dardanele avstro - ogrska eskadra

je počil strel! K sreči je bilo previsoko merjeno. Kaj sedaj? Na zasledovanje ni bilo misliti, kajti gotovo bi jih na kolesu pustil za seboj. Toda, ali ni bilo kake druge možnosti, da bi me ujeli? Ali ni paralelna s cesto peljala železnica, ob kateri so napete brzojavne žice? Predno bi stopil na avstrijska tla, bi bil že lahko aretovan; saj strazijsko obmejno most pri Pontebí vedno vojaško organizirani finančni stražniki! »Od Dogné ne more biti nobena brzojavka odposlana, ki bi dospela pravočasno,« sem sklepal. Postaja namreč leži na levem bregu Felle in se more dospeti k njej le z večjo izgubo časa, v malem trgu Dogné na ni nobenega brzojavnega urada! Toda Chiusaforte! Ta je bil od ženijskih vojakov komaj dva kilometra oddaljen. In vojakov so imeli tudi kolo. V največ šestih minutah more dospeti sel na postajo v Chiusafortu in jaz nimam za seboj niti še Ponte di muro! Tu se mi je hipno pojavila rešilna misel. Levo, nad Ponte di muro, tamkaj, kjer križa železnica dolino v višini 44 metrov, se vleče na desnem bregu Felle proga. Moj načrt je bil gotov. Na malem mostiču, ki je vodil nad divjim gorskim potokom, sem stopil s kolesa in splezal po skali navzgor do mesta, kjer izgine tir zopet v odprtino predora. Iz torbice svojega kolesa sem vzel močno žico ter zvezal skupaj brzojavne žice, ki sem jih doseglj z lahkoto, ter tako onemogočil nadaljnjo brzojavljenje. Šestnajst minut pozneje sem prestopil navidezno popolnoma mirno italijansko mejo ter stopil zopet na avstrijska tla.

Bil sem rešen, a zelo utrujen. . . Šele doma sem zapazil, da sem izgubil svojo legtimacijo, ki je imela sliko moje osebe v avstrijski uniformi. Bržkone mi je padla iz žepa, ko sem snažil kolo, ter me je tako izdala.

in prisilili rusko brodovje k pomorski bitki, ki konča z velikim ruskim porazom. Glavni uspeh te bitke je, da se avstrijska eskadra posredno lahko udeležuje operacij na suhem, in sicer s tem, da ogrožuje levo krilo ruske armade in podpira desno krilo c. in kr. armade. Na suhem poteka vojna takole: Po številnih praskah in manjših bitkah pod Kamienicami - Podolskem, pri Mohilevu in Proskurovu pride dne 27. marca do trdovratnega boja v ozemlju krog Zmerynke, kjer je važno železniško križišče. Štiri dni kasneje, to je dne 1. aprila, se bije velika bitka na ozemlju med Polonoyjem, Chmielnikom, Vinico in Braclovom. V tej ogromni bitki stoji na avstro - ogrsko - rumunski strani 1.050.000 mož; glavni stan se nahaja v Zmerynki. Ruski glavni stan je v Kozjatinu. Ta bitka ali pravzaprav cela vrsta posebnih bitk traja osem dni in konča po nezaslišanih naporih zaveznikov z rednim umikanjem Rusov. Izgube na obeh straneh so strašne. Rusi izgube 100.000 mrtvih in ranjenih, 30.000 vjetih in 112 topov. Zavezniki pa izgube 118.000 mrtvih in ranjenih. Znamenita zmaga je pa za zaveznike tako utrudila, da zaenkrat ne morejo misliti na preganjanje sovražnika. Šele dne 19. aprila, ko pridejo ojačenja, začno zavezniki zopet z ofenzivo, in sicer z 1.450.000 možmi v smeri proti Kijevu. Ruska armada stoji ondi v utrjenem položaju. Šele dne 29. aprila pridejo zavezniki tako blizu prve fortifikacije črte, da dobe s sovražnikom zopet stik. Razvijajo se boji, ki se končno zgostijo v eno samo bitko gorastnega obsega. Izprva ima bitka samo frontalni značaj, ker je nemogoče obiti strašne utrdbe, ki jih brani 1 milijon 120.000 Rusov. Ker bi pa splošen frontalni napad moral prinesiti nezaslišane žrtve in bi bil njegov uspeh dvomljiv, sklene avstro - ogrsko višje poveljstvo, da se s celo silo vrže na rusko levo krilo. Po devet dni trajajoči bitki se zaveznikom končno posreči streti rusko levo krilo, s čimer je usoda cele kijevske bitke odločena. Ruska armada je vržena nazaj na drugo obrambno črto in se mora po silnih izgubah umakniti za Dnjepr v smeri proti Kursku. Zavezniki zasedejo Kijev. Tako je ruska moč zlomljena v največji bitki, ki se je kdaj vršila na svetu.

Tak je tedaj potek na glavnem bojišču; kakšen je uspeh na drugih bojiščih, pisatelj ne pove. Po vsem soditi pa rusko orožje nikjer nima sreče, kajti Rusija prosi končno za premirje, ki se 18. junija tudi sklene. Nato se začne mirovna pogajanja na kongresu na Dunaju. Mir se glasom pridejanega zemljevida sklene takole: V srednji Evropi se razteza silna nova država »Velika Habsburška«, ki obsega današnje Avstroogrsko, kongresno Poljsko, del Litavske in Beloruske, skoraj celo južno Rusijo, kjer prebivajo Malorusi, krimski polotok in Azorsko morje do kubanske reke. Rumunija se poveča v Besarabijo in ji pripade tudi Odesa. Na severu ležita novi republiki: Baltiška in Finska. Na Balkanu se jako poveča Bulgarija, Srbija pa se zelo zmanjša.

Ko je poljski pisatelj tako razdelil Rusijo (kakor so nemški in francoski pisatelj v podobnih brošurah razdelili Avstrijo oziroma Nemčijo), opiše še organizacijo nove velike habsburške države. Nova Habsburška je zvezna država, ki jo tvorijo: Avstrija, Ogrska, Poljska, Ukrajina, Hrvatska in Bosna-Hercegovina. Vse zvezne države imajo dalekosežno avtonomijo; skupne zvezne stvari vodi skupna vlada, sestojeca iz zunanjega, vojnega, mornariškega, notranjega, poštnega, železniškega in finančnega ministra. Državni jezik je — nemški. Upajmo, da bodo bodoče slovanske zvezne države vsaj to določbo gospoda Oktavija ovrgle...

Sumljiva morala večine tržaškega mestnega sveta.

Trst, dne 15. maja 1914.

Poročali smo že, da je tržaški mestni odbor na predlog župana dr. Valerija sklenil pretrgati pogajanja z družbo električnih naprav na Soči glede dobave električne sile tržaški mestni občini in izpeljave električnega toka preko tržaške okolice v Istro, ker je neki član upravnega sveta te družbe ponujal 20.000 kron za namene italijansko - liberalne stranke, ako pride do zadevne pogodbe. Županov predlog je bil sprejet v zvezi s tem, da je slovenski odbornik dr. Slavik predlagal, naj se z ozirom na koristi, ki bi jih občina in posebno okolica imela od nameravane pogodbe, pogajanja le prekinejo in ne pretrgajo, a med tem naj se skuša dognati, če je bil dotični predlog stavljen v imenu upravnega sveta družbe ali le kot osebna izjava dotičnega upravnega svetnika.

Nato se je oglašil v uredništvu »Piccola« inženir Piani kot oni, ki se je pogajal s tržaško mestno občino, za družbo električnih naprav na Soči. Inženir Piani priznava, da se je tekom pogajanj s svetovalcem Venezianom res izjavil, da bi on daroval za kak dobrodelni namen, ki bi ga določila italijansko - liberalna stranka, vsoto 20 tisoč kron, ako bi občina dovolila družbi svoje ceste za napeljavo električnega toka preko tržaške okolice v Istro.

Svetovalec Venezian pa izjavlja v istem »Piccolu«, da je inženir Piani res govoril le o napeljavi toka za Istro preko tržaškega ozemlja in da torej v tem predlogu ni bilo govora o pogodbi med družbo in tržaško občino za dobavo električne sile, tudi je bilo iz oblike ponudbe razvidno, da gre le za osebno ponudbo inženirja Piani, pri čemer da je družba povsem neprizadeta, toda inženir Piani je izrecno rekel, da daruje onih 20.000 kron za namene italijansko - liberalne stranke.

Jasno je, da smo tu pred korupcijsko afero, da gre za poskus podkupljenja italijansko - liberalne večine mestnega sveta. Ta večina je izšla iz te afe-re navidezno čista in poštena. Toda le navidezno. Znati je namreč treba, da je inženir Piani sam pristaš italijansko-liberalne stranke in da je bil tudi član prejšnjega mestnega sveta, a je mandat odložil vsled svojega razmerja do družbe Sočinih električnih naprav. Ta mož bi torej moral vsekakor poznati svoje ljudi in vedeti, kako daleč sme s svojimi ponudbami. Če on s svojo ponudbo vzlic temu ni uspel, leži na dlan, da večini niso bili pri tem merodajni razlogi morale, marveč da tiči tu v ozadju vse kaj drugega.

Večina na tržaškem magistratu je namreč od vsega začetka delala družbi velike ovire, tako da je celo »Independent«, ki je glasilo italijansko-liberalne stranke, nedavno temu objavil članek, v katerem je ostro kritiziral postopanje italijansko - liberalne večine v tem vprašanju, dokazujoč, da dela ta večina proti interesom občanarjev. Inženir Piani je torej mislil, da bo odpor zlomil s pomočjo tisočakov, a njegova lastna stranka je vporabila to priliko v to, da ga je postavila na sramotni oder. Toda oni, ki bi mislili, da je večina to storila iz moralnih ozir, bi se vendarle zelo motili. Tu so bili vmes povsem drugi razlogi. To je razvidno že iz tega, da je še v isti seji mestnega odbora, kjer se je sklenilo, da se pretrga zveze z elektrarno na Soči, bil sprejet predlog svetovalca Braidottija, s katerim se nalaga magistratu, naj se bavi z vprašanjem ustanovitve nove občinske parne električne centrale. Inženir Piani bržkone na vse to ne bo molčal in je vsekakor pričakovati, da se razvije glede tega vprašanja še zanimiv boj.

Žalostno pri tem je, da bo škoda vsled tega trpela slovenska okolica, ki bi bila dobila ceneno električno silo, katere sedaj ne dobi.

Naznanilo o sprejemu v kn.-školi. zavod sv. Stanislava v Ši. Vidu pri Ljubljani za šolsko leto 1914-1915.

V kn.-šk. zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi in нравno nepokvarjeni mladeniči, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršenih študijah posvetili duhovskemu poklicu.

V zavodu je popolna gimnazija s pravico javnosti. Gojenci dobivajo v zavodu vso oskrbo, namenu primerno vzgojo in pouk v obsegu in po načrtu, kakor to veljajo avstrijski šolski zakoni.

Za mladeniče iz ljubljanske škofije je cela plača 500 K na leto, za mladeniče iz drugih škofij pa 600 K. Plačuje se v mesečnih obrokih naprej, najprimernejše po poštinih čekih, ki jih daje zavod na razpolago. Nekoliko gojencev se sprejme tudi brezplačno ali po znižani ceni, kolikor to dopuščajo sredstva zavoda. Vendar morejo dotični gojenci to dobroto le tako dolgo uživati, dokler se je po svoji pridnosti in po svojem lepem vedenju kažejo vredne. — Šolnina se ne plačuje; le za prvi sprejem se plača pristojbina 10 K. Pri vsakoletnem sprejemu pa se plača 4 K za učila; vrhutega plača vsak gojenec 1 K za knjižnico.

Prošnjo za sprejem, naslovljeno na kn.-šk. ordinarijat v Ljubljani, morajo vsi učenci osebno v spremstvu svojih staršev, oziroma njih namestnikov izročiti vodstvu zavoda. Na prošnje, ki bi jih učenci poslali po pošti ali po kakih drugih poti, pa sami ne bi prišli za časa k hišnemu vodstvu, bi se moglo le v izrednih slučajih ozirati.

Posebe je pripomniti:

1. Učenci, ki hočejo vstopiti v prvi gimnazijski razred, morajo oddati svojo prošnjo od 1. do 10. junija, — V četrtek, dne

4. junija bo vodstvo zavoda sprejemalo prošnje v Ljubljani v kn.-šk. palači, v pritličju na desno, od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne; druge dni pa se sprejemajo prošnje v zavodu v Ši. Vidu. Prošnje je priložiti: a) krstni list; b) izpričevalo o stavljenih kozah; c) izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripomnjo, da se je izdalo, ker hoče učenec vstopiti v gimnazijo; d) izkaz o imetju, če prosí, da bi bil sprejet brezplačno ali po znižani ceni.

2. Dijaki, ki so dovršili 1. ali 2. gimnazijski razred na kakih drugih gimnazijah, pa žele, da bi bili sprejeti v zavod, naj oddajo svojo prošnjo, gimnazijska izpričevala in zgoraj našteté listine do 12. julija.

3. Kar zadeva starost prosivcev, se ne morejo sprejeti oni, ki bi morali iti na vojaški nabor pred osmim gimnazijskim razredom.

Kdor bi želel bolj natančnih pojasnil, naj se obrne do podpisanege vodstva.

V Ši. Vidu nad Ljubljano, dne 8. maja 1914.

Vodstvo kn.-šk. zavoda sv. Stanislava.

„Slovenski Straži“

so došli do 11. t. m. naslednji darovi: Nabrali častiti gospodje duhovniki na dekanijski konferenci v Zavrču mesto venca na grob pokojnemu stolnemu dekanu č. gospodu dr. Jos. Makarju 30 K. — Nabrano na osmini pokojnega Blaža Jurgec, Sv. Barbara v Haložah, 2 K. — Janko Baznik, kaplan, S. Barbara v Haložah, kot odgovor na napad v »Narodnem Listu«, 1 K. — Ivan Kenda, kurat, Novaki, 10 K. — Nabrano na sestanku č. gospodov duhovnikov v Vuzenici dne 4. maja 1914 mesto venca na grob umrlemu dekanu č. gospodu dr. F. Makarju, po č. gospodu Al. Arzenšek, 52 K. — P. Halekar, Borovlje, 1 K. — Jos. Petelin, Sežana, 1 K. — Iv. Golja, Volče, 3 K. — Martin Nemančič, župnik, Brusnice, 4 K. — Fran Kranjec, župnik, Šmarje, Goriško, 5 K. — Jožef Germek, Kobjeglava, 3 K. — Fr. Ogris, Šmarjeta v Rožu, 1 K 20 vin. — Po podružnici S. S. Celovec, dar č. g. župnika Frana Uranška, Zvabek, 10 kron. — Jurij Mohar, Škocijan v Podjuni, 3 K. — Jan. Brence, župnik Preska, 10 K. — Josip Vrtovec, gostilničar, Vel. Žablje, iz nabiralnika, 5 K. — Kat. slov. in izobr. društvo Lokavec, iz nabiralnika, 5 K 15 vin. — Po podružnici v Celju iz nabiralnika »Pri belem volu« 15 K. — Hvala vsem, ki z darovi »Slovenski Straži« kažejo, da ne ljubijo domovine samo s srcem, ampak tudi z dejanjem.

Slavna županstva na Dolenjskem!

V sredo, dne 25. t. m., bo slovesna otvoritev proge Novo mesto — Metlika. Slavnostni vlak z odličnimi gosti, med njimi železniškim ministrom, bo vozil jutraj med 7. in 9. uro proti Novemu mestu. Ker je otvoritev proge za celo Dolenjsko velikanskega gospodarskega pomena, Vas prosim v imenu pripravljalnega odbora, da pozovete prebivalstvo, naj v znak veselja nad novo železniško zvezo okraši hiše, ki se vidijo z železnice, z deželnimi (narodnimi) zastavami.

Prepričan sem, da boste ustregli moji prošnji in želji pripravljalnega odbora za otvoritev belokranske železnice.

Evgen Jarc m. p.,
državni poslanec.

Dnevne novice.

+ Seja Izvršilnega odbora S. L. S. bo v petek 22. maja ob 5. uri popoldne v posvetovalnici K. T. D. Katoliška tiskarna I. nadstropje.

+ Državnozborna volitev na Notranjskem. V »Slov. Narodu« 13. maja poroča liberalni vremenski prerok, »da se vipavski vinogradniki puntajo proti kandidatu S. L. S. dr. Pogačniku, ker meteorološki izvedenci napovedujejo za leto tako vreme, da je računati z bogatim pridelkom vina v celi Avstriji in Ogrski, vsled česar bodo prizadeti ne samo dolenjski temveč tudi vipavski vinogradniki.« Izbori! Dr. Pogačnik je torej kriv, da se obeta dobra letina na Vipavskem. Ker bi Vipavci obilo pridelali in zaslužili, bodo udarjeni! Zato naj volijo Lavrenčiča, ki jim brez dvoma po tem prerokovanju more želeči le slabe letine! Ne verjamemo, da se dobi na Vipavskem človek, ki bi se iznebil take budalosti. Mož, ki tako brije norce iz sebe in ima Vipavce za tako neumne kot je on, sedi najbrže kje drugod. Zavedni Notranjci, dne 19. maja pokažite ljudem, ki spuščajo take norčije v zrak, da je državnozborna volitev resna stvar in odajte kakor en mož svoje glasove kandidatu S. L. S. deželnemu tajniku dr. Lovru Pogačniku!

+ Z volišč na Notranjskem prosimo v torek 19. t. m. brzojavnih poročil o izidu dopolnilne državnozbornske volitve.

+ Izredni občni zbor »Leonove družbe«. V sredo se je vršil izredni občni zbor »Leonove družbe«. Predsednik kanonik dr. Jos. Gruđen je razložil v svojem nagovoru dosedanje delo družbe in okoliščine, ki zahtevajo, da se družba preosnuje. Dr. A. Ušeničnik je na to poročal o načelih, ki so odbor vodila, ko se je posvetoval o izpremembi pravil, namreč da treba predvsem razširiti delokrog (izprememba § 1.), potem izpremeniti organizacijo (§ 8.) in preurediti pogoje za članstvo (§ 5.), da se tako družba požiivi in pritegne širše sloje. Na podlagi teh načel je predlagal potrebne izpremembe, ki jih je občni zbor soglasno sprejel. Ko ministrstvo potrdi to izpremembo pravil, se bo sklical nov občni zbor, ki bo izvolil nov odbor in začel novo delo preosnovane družbe, trdno upamo, da z uspehom v prospeh krščanske kulture!

+ J. S. Z. je priredila v nedeljo, dne 10. t. m., shod na Vrhniki, ki se je izvršno obnesel. Okoli 100 moških in žensk je skoro poldrugo uro z zanimanjem poslušalo izvajanja govornikova. Govoril je profesor Anton Sušnik. — Če Bog da, se bo naša stvar na Vrhniki še lepo razvila. Ljudje kažejo veliko zanimanja, kar gotovo ni slabo znamenje. Le pogumno naprej! Delavci, vsi v J. S. Z.!

+ Velik napredek Slovencev na Koroškem. Ni še dolgo, ko so nemški nacionalci postali na svoje germanizatorično delovanje na Koroškem tako ponosni, da so mislili, da je to delo že doseglo svoj cilj. Tako so že večkrat, posebno na zgoraj, Koroško predstavljali kot samonemško deželo, v kateri Slovencev ni. Slovensko gibanje na Koroškem, ki je zasluga mož Vseslovenske Ljudske Stranke in ki je posebno zadnji čas jako živahno postalo, je pa napravilo križ preko nemških načrtov. Velik ljudski tabor, ki se vrši jutri za staro pravdo koroških Slovencev pri Sv. Katarini nad Šmihelom pri Pliberku, je že, preden se je vršil, krepko stresel celovške »Freie Stimmen«, ki čutijo, da bo to na nemškonacionalni shod v Sinčivasi odgovor, ki bo tudi na zgoraj razpršil marsikatero nemškonacionalne laži. To skrbi že same »Freie Stimmen«, ki pravijo, da o shodu pri Sv. Katarini »največji del koroških Slovencev v noče nič vedeti«. Ali ne čutijo »Freie Stimmen«, kako sijajno so s tem pobile tiste, ki so hoteli svet slepiti, da na Koroškem ni več Slovencev? Več jih je — kot smo si sami kdaj mislili. To nam namreč povedo »Freie Stimmen«. Treba je le seštet Slovence, ki pozdravljajo in stoje na stališču shoda pri Sv. Katarini ter tem pristeti še oni od »Freie Stimmen« odkriti »največji del koroških Slovencev, ki o shodu pri Sv. Katarini baje noče nič vedeti« — pa dobimo število koroških Slovencev, pred katerim se bi nemško nacionalstvo na Spodnjem Koroškem moralo kar skriti. Kakor se vidi, tudi »Freie Stimmen« slovenskega napredka na Koroškem ne morejo ovirati, ampak ga, čim bolj kriče, le — pospešujejo. Da, gospodje okolu celovških »Freie Stimmen«, za vas se bliža doba, katero je na Kranjskem že žalostno doživela kranjska nemškutarja. Stopate po potu »Laibacher Tagblatta« — usoda kranjske nemškutarije bo usoda koroške nemškutarije v slovenskem delu Koroške!

+ Česa se »Slovenski Narod« veseli. »Slovenski Narod« je ves iz sebe samega veselja, ker so pri zadnjih volitvah v francoski parlament zmagali brezverci, to je radikali, katerim načeljuje znani velegoluf in izžemalec ljudstva Caillaux. Tega dičnega sleparja »Slovenskemu Narodu« radi privoščimo. Res je, da so na Francoskem žal zopet zmagali ti korumpirani elementi, katerih je celo takega moža kakor je Briand strah in je zato ustanovil neko novo stranko, ki pa ni veliko pridobila. »Slovenski Narod« seveda kar skače navdušenja, da so prišli zopet na krmilo ti ljudje, ki so cerkve oropali in ves rop v svoje žepe vtaknili. Ta program »Narodu« tako ugaja, da kar ne more pričakati, kdaj bo njegov prijatelj Caillaux še »zadnje slede klerikalizma iztrebil«. Glasilo naših liberalcev bi dobro storilo, če bi svojo radost nekoliko krotilo. Zakaj njegovi duševni bratje na Francoskem, svobodomiselci, ne bodo mogli vladati brez socialistov. Ti bodo šiba, s katero jih bo Bog kruto tepel za vse lopovščine, ki so jih zagrešili. Ze zdaj bodo radikali, če bodo hoteli vzdržati triletno vojaško službeno dobo, nadalje ko se bo šlo za uredbo dohodninskega davka in reformo volilnega sistema, čutili, kaj se pravi biti od socialnodemokratske milosti odvisen. In koliko bo ta odvisnost od socialistov škodovala Franciji v mednarodnem položaju, ko je treba hudo nacionalne politike, to bo »Narod« že še videl. Zato »Narodovi« brezverski prijatelji v Parizu

ne bodo niti časa imeli, da bi cerkev še bolj preganjali, kakor to tako vroče želi glasilo naše liberalne stranke. Nagajali bodo že, a bodo imeli preveč drugih skrbi, da bi mogli Combove čase obnoviti. Cerkev bo pa trdno stala, ko ne bo na Francoskem davno več radikalne stranke. Ko bo Francija prišla v vrtnice resnih dogodkov, takrat se bo temu korupcijskemu sistemu zgodilo kakor smetemu, ki jih vihar pomeče. In ta vihar v Evropi ni tako daleč. »Slovenski Narod« pa je zopet enkrat razkril svoje srce, polno divjega sovraštva do katoliške vere in cerkve. To je zelo dobro, da ne pozabimo, kaj pomeni naš liberalizem!

+ Nemški Volksrat in državne železnice. Za blagajniški revizorja na ravnateljstvu c. kr. državnih železnic v Trstu sta bila te dni imenovana Oskar Kaigonic, revident na Dunaju in Franc Irk, revident v Beljaku. Ti dve mesti bi bili imeli po pravici pripasti dvema izvrstno kvalificiranim, v službi starejšima revidentoma na ravnateljstvu c. kr. državnih železnic v Trstu; ker sta pa ta dva Slovence, sta bila na korist obeh gori navedenih zastavljena. To pa vsled sklepa in posredovanja nemškega Volksrata za Kranjsko, ki je odločil, da smejo vsa taka mesta zasesti le zanesljivi nemško-nacionalni elementi. Pomniti pa je, da pridejo blagajniški revizorji večkrat v položaj, da morajo v službenih stvareh občeovati in obravnavati z občinstvom; tega pa na večini državnoželezniških postaj tržaškega ravnateljstva ne morejo drugače nego v slovenskem jeziku, ker ljudstvo ne zna nemščine. Izmed vseh štirih sedanjih (dva prejšnja in oba novoimenovana) blagajniških revizorjev tržaškega ravnateljstva pa ne zna niti eden slovenski! Kako naj ti ljudje izpolnjujejo svojo službeno nalogo? To je eno; drugo pa: Kako pride pošten, marljiv in vsestransko sposoben slovenski uradnik, ki zvesto in vneto opravlja svojo službo, do tega, da mu davno zaslužen in — umljivo — tudi davno zaželeno ter pričakovano višje mesto pred nosom zasede v službi mlajši in vsaj v jezikovnem oziru nesposobni Nemec? To je naravnost škandal, ki bi ne bil lep niti v Turčiji niti v toliko opravljeni Rusiji, a v naši državi je vendar naravnost nezaslišan. Ali je Volksrat res samodržec v Avstriji, ki po svoji slepi strasti lahko dela, kar hoče, četudi na škodo državnih koristi in urejenih razmer? Saj kaj drugega pa more biti iz tega, če so na eni strani za službo nesposobni nemško-nacionalni uradniki, na drugi pa vsled krivičnega preferiranja razglašeni in obupani slovenski uradniki, s katerimi čuti — tega naj prizadeti nikar ne pozabijo! — ves slovenski narod. Zares mislimo, da je uprav zadnji čas, da se vlada zave svojih dolžnosti, ki jih ima z ozirom na splošne državne koristi in pomeče s Volksratovim nesramnim vtikanjem v državno upravo. Ako gotovi krogi mislijo, da je potrpežljivost slovenskega naroda brez meje, jim bodi povedano, da se motijo.

+ Belokranjska železnica. Priprave otvoritvene slavnosti so v polnem tiru. Vse belokranjske občine se pripravljajo, da slovesno praznujejo ta velepomembni dan. V Metliki, Črnomlju, Semiču, Novem mestu so izvoljeni posebni odbori, da organizirajo slavnostni program. Iz cele Belokrajine pohiti ljudstvo na najbližje postaje, da pozdravi visoke goste in da se raduje prihoda prvega vlaka. Videla se bo lepa belokranjska narodna noša, čula se bo belokranjska narodna pesem in godba, videlo kolo in narodne belokranjske igre. Zeleni Jurij bo pokazal svojo ljubkost, belokranjska nevesta v »aptahi« v velikem spremstvu tovarišic, predice, Kresnice in še celo šolska mladina v belokranjski noši bo prisostvovala slavi. Na vseh železniških postajah bodo pozdravljali naši župani odlične goste, posebno svečan pa bo sprejem v Črnomlju in Metliki, kjer se vrši velika ljudska veselica. Otvoritveni dan belokranjske železnice bo torej velik praznik Belokrajine in tudi cele naše dežele.

+ Ne igrate se z ognjem! Kakor čujemo, so se na nekaterih železniških postajah na novi belokranjski progi pojavile zopet neke zgage, ki napravljajo sitnosti radi izobešanja belo-modrih-redčih zastav. To delajo gotovo ljudje, ki s svojim delom vsled svoje plitvosti državi ne zaslužijo toliko, kolikor so plačani, sedaj pa smatrajo kot svojo visoko »nalogo« intrigirati proti temu, da bi se ob otvoritvi pokazal pravi značaj naše dežele. Merodajnim krogom prav resno svetujemo: Krcnite takoj te ljudi po prstih, ker nevarno se je igrati z ognjem! Čast deželne zastave bomo branili kar najodločneje in bomo izvajali vse konsekvence, ako se takoj ne napravi glede tega jasnost in red! Če naše barve koga bodo v oči, iz tega ne sledi, da bi morali na svojo deželno zastavo odločaj zatajiti in jo na ljubo kakemu nemškemu iredentaru skrivati. Zato na celi dolenski progi vun z deželnimi zastavami. Če se teh

ne pripusti, naj pa tudi naših ljudi ne bo k otvoritvi! Povsod šolskim otrokom in tudi ljudstvu na kolodvorih v roke narodne zastave! Pokažimo, da imamo dovolj odločnosti braniti čast naše zastave!

+ Izročitev proge Rudolfovo—Metlika —deželna meja (Bubnjarci) javnemu protu. Uradno se poroča: Proga Rudolfovo—Metlika deželna meja (Bubnjarci) s postajami Birčna Vas, Uršna Sela-Toplice, Semič, Črnomelj, Gradac na Kranjskem, Metlika s postajališčem in nakladiščem Kandija, s postajališčem in obratnim ogibalščem Rožni Dol-Pribišje in s postajališčema Dobrave in Rosalnice se izroči dne 27. maja 1914 javnemu prometu. Postaje Birčna Vas, Uršna Sela-Toplice, Semič, Črnomelj, Gradac na Kranjskem, Metlika in postajališče in nakladišče Kandija se otvorijo za ves promet, postajališče in obratno ogibalšče Rožni Dol-Pribišje za osební in prtljažni promet, postajališči Dobrave in Rosalnice za osební promet, za prtljažni promet pa potom naknadnega plačila pristojbin. V Trstu, mesca maja 1914. — C. kr. ravnateljstvo državne železnice.

+ Tovorni tarifi na belokranjski železnici. V tej zadevi je interveniral včeraj deželni glavar dr. Šusteršič pri železniškem ministru baronu Foersterju. Železniški minister je izjavil, da se gre sedaj samo za revizorij za toliko časa, da bo rešena pravda, ki visi med Dolenskim železnico in ljubljansko mestno občino. (Kakor znano, je ljubljanska občina tožila delniško družbo Dolenskih železnic na neveljavnost zakupne pogodbe, ki jo je sklenila družba z državno upravo. Mestna občina je pravdo v drugi instanci izgubila, sedaj visi zadnja odločba pri najvišjem sodišču. Ta okolnost zadržuje vpeljavo enotnih tovarnih tarifov državnih železnic tudi za belokranjsko železnico.)

— Far besedi o »Resnici«. Župnik z dežele nam piše: Poslali so mi iz Prage za našo malo župnijo, ki šteje le 800 ljudi, 150 izvodov »Resnice«. Kaj naj počnem z njimi? Mi duhovniki smo tako preobloženi z vsemi mogočimi organizacijami, in ljudstvo ima že toliko listov in prostovoljnih davkov, da si jih ne upam s tem novim listom nadlegovati. Ljudje nimajo denarja, da bi vse plačevali, in ne časa, da bi vse prebrali, duhovnikom pa se s to rečjo tudi nalaga nepotrebno breme. Če se ta list tako razširi, kakor v Pragi nameravajo, potem ni dvoma, da bo zelo izpodrinil naše domače liste: »Domoljuba«, »Bogoljuba«, »Slovenskega Gospodarja«, »Glasnik« itd. Ne gre naših razmer soditi po čeških in nemških, kjer ponekod samo par starih ženic hodi v cerkev. Naše ljudstvo, hvala Bogu, je vendar še verno. Tudi je bil sv. Bonifacij nemški apostol in ga naše ljudstvo prav nič ne pozna. Zato ni prav nobenega vzroka, nemško društvo sv. Bonifacija po Slovenskem razširjati, ko imamo svojih društev in družb ter apologetičnih in nabožnih proizvodov v izobilju. Ne moremo s tem zadovoljni biti, da bi nemški benediktinci s svojim listom po Slovenskem zagospodovali, dočim se morajo naši listi za obstanek boriti. Končno želim, da bi gospodje, ki ga pišejo, skrbeli za boljšo slovenščino, kakor v prvi številki. — Novi list ni »naše gore list«. Slovenci se moramo itak pred raznimi tujimi vplivi boriti, bodimo vsaj na verskem polju samosvoji. Apologetičen list bodi naš, strogo apologetičen in našim razmeram prilagoden, če res že mora biti.

— Notarska poročila za sodišče. Prijatelj našega lista nam piše: »Slovenski Narod« napada gospoda notarja M. Hafnerja, češ da zatajuje narodnost, ker piše poročila sodišču v nemškem jeziku. Nad 20 let že služim pri različnih sodiščih na Kranjskem, pa do danes še nisem dobil notarja, ki bi pisal kot sodni komisar sodišču slovenska poročila in tudi ne sodišča, ki bi sprejemalo od notarjev kot sodnih komisarjev slovenska poročila. Tako je pač žalobog pri nas, kjer velja nemščina kot notranji uradni jezik. »Slovenski Narod« pa bi pač lahko vedel, da ga zato tudi ni liberalnega notarja, ki bi kot sodni komisar sodišču v slovenski poročal. »Slovenskemu Narodu« seveda ni tu za slovenski jezik, ampak za to, da oblati pristaša S. L. S.

— Inserati in njih pomen. V zadnjem času se opaža, da cenj. čitatelji oglaš po raznih časopisih prebirajo oglaš natančno ali pa ne znajo ceniti njih pomena, vsled česar se semtertje pripeti, da se komu povzroči škoda mesto koristi. Zato gotovo ne bo odveč, da izpregovorimo na tem mestu dve tri tudi o inseratih. Inserat ali oglaš se imenuje vsako naznanilo ali objava obrtnika, trgovca ali tovarnarja itd. v katerem hvali, ponuja in priporoča v nakup gotove predmete ali kake vrste blaga. Vsak tak oglaš mora biti plačan in sicer se računa vedno prostor, ki ga zavze-

ma dotični oglaš. Tu pa treba pripomniti, da oglaš niso pri vsakem listu enako dragi. Čim več se kakega lista tiska, t. j. čim več naročnikov ima kak list, tem dražji so inserati, ker se porabi zanj mnogo več papirja in časa za tisk in pa zato, ker bere inserate v takih listih mnogo več ljudi in imajo tedaj oglaš mnogo večji uspeh. — Oglaš pa naročajo v naših listih domačini in tujci, Slovenci, semtertje tudi Nemci, pa tudi na politično mišljenje se pri sprejemanju inseratov ne gleda tako strogo, kakor to dela urednik, ki sprejema članke, dopise in poročila edinele od zvestih somišljenikov S. L. S. in od nikogar drugega. Vsakega, kdor torej naroči in plača kak oglaš, sprejme upravništvo med svoje inserente, toda pri tem ne prevzame prav nobene odgovornosti za to, ali je vse do pičice res, kar trdi inserent v svojem oglaš ali ne. Na ta način pridejo v list semtertje oglaš, pri katerih treba biti več ali manj oprezen, posebno kadar se gre za naročila, ki stanejo večje vsote denarja. Gotovo je vsakemu jasno, da se na domačih tleh veliko lažje in boljše kupi, kot pa kje v tujini, kjer si naročilec ne more ogledati zaželenega blaga in mora vrhutega še plačati poštnino ali voznino. Nikjer torej ni bolj na mestu znani rek »Svoji k svojim«, kakor ravno pri inseratih. Pri branju oglasov je treba tedaj večkrat posebne pazljivosti, da človek ne izda po nepotrebem težko prisluženega denarja. — Po tem pojasnilu smo pa prišli do najvažnejšega opazovanja: Čemu se sprejemajo v list inserati tujih tvrdk, ako upravništvo ne more prevzeti zanje vselej popolne odgovornosti? Odgovor na to ni težak: Vse to se godi edinele v korist naših naročnikov. Izdajanje in razpošiljanje časopisa stane na leto ogromne vsote. Sama naročnina daleko ne pokrije vseh izdatkov, zato treba poseči po drugih sredstvih, da se pokrije primanjkulje. Treba je iskati in sprejemati inserate in z njih pomočjo doseči ravnotežje v računu.

— Umrli je v Idriji 72letna vdova gospa Marija Tušar, mati gospoda c. kr. rudniškega kontrolorja Ivana Tušarja, predsednika Vincencijeve družbe. Dne 14. maja je bila ravno pri kosilu, ko se je hipoma od kapi zadeta zgrudila. Dopoldne ob 9. uri je bila še pri sveti maši. Sorodnikom izrekamo iskreno sožalje ob izgubi rajne, ki naj počiva v miru!

— Osebna vest. Gospod župnik Gustav Koller v Podragi je imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetnika. Iskreno častitamo!

— Slovesna otvoritev in blagoslovitev društvenih prostorov »Slovenske lige kat. akademikov« na Dunaju se je vršila dne 13. t. m. ob obilni udeležbi odličnih poljskih in čeških gostov ter zastopnikov dunajskih katoliških društev. Prostore je blagoslovil starejšina »Danice« č. gospod Fr. Trdan; z velikim navdušenjem so sledili zbrani gostje točkam močnega »Dancičnega« pevskega zbora. Navdušenje je za medsebojno spoznavanje in skupno delovanje se je pokazalo ob tej priliki, kakor pri otvoritvi sledečem izrednem občnem zboru S. L. K. A. v krasnih barvah. Dal Bog, da bi vez medsebojne bratske ljubezni ne ostala le med nami, ampak da bi našla ugodna tla pri ljudstvu, med katero jo zanesimo sinovi štirih narodov!

— Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Mekinjah vabi vltudno k narodni predstavi »Naša kri« v štirih dejanjih g. F. S. Finžgarja. Lepo igro naj si pridejo Mekinčani in njihovi sosede dne 21. t. m. na Vnebohod ogledat v naše društvo! Začetek točno ob pol 4. uri popoldne.

— Lep sad Baragovega mislionskega dela. Časopis »Kath. Missionen« poroča v zadnji številki sledeče: Dne 8. decembra 1913 je bil v stolni cerkvi Jezusovega Srca v Superioru (Wisconsin) posvečen v mašnika potomec Čipeva Indijancev. Mladi duhovnik je skoro čisto indijanske krvi in ga rojaki imenujejo Tinbiškogijik. Po očetu je član Čipeva rodu, ki biva ob izvirku reke Misisipi. Ta rod je spreobrnil naš rojak Baraga pred 60 leti. Mati mašnikova se imenuje Ategeke in je tudi iz plemena Čipeva. Stara mati mladega mašnika je bila stara 96 let, ko je bila krščena. Brat je še dandanes medicinož (čarovnik) pri Mediviviu plemenu. Nove maše so se Indijanci udeležili v silno velikem številu. Mladi mašnik je študiral v Rimu in Inomostu in govori poleg domačega jezika še laški, francoski in nemški jezik.

+ Vič. Romarski izlet na Trsat. Mnogim je bilo lansko leto zelo žal, ker se nameravani izlet na Trsat vsled nastalih ovir ni mogel izvršiti. Odbor tukajšnjega katoliškega slovenskega izobraževalnega društva je sklenil vse storiti, da se letos priredi ta v vsakem oziru koristni in razvedrilni izlet. Program je isti kakor lan-

sko leto. Najprvo bomo poromali k Majki Božji Trsatski, drugo jutro bomo okusili prijetnosti morske vožnje z Reke v Opatijo, nazaj grede si bomo pa ogledali naravna čuda slavnostne Postojnske jame. Tako bo izletnikom na razpolago opraviti svojo pobožnost pri čudodelni Materi Božji Trsatski in naučiti se lepega, koristnega razvedrila. Izlet se bo vršil dne 18. in 19. julija. Dne 18. julija, to je na soboto popoldne bo šel posebni vlak iz Ljubljane. Zvečer pridemo na Trsat. Ker bo drugi dan nedelja Karmelske Matere Božje, se bomo s tim večjim zaupanjem priporočali Materi Božji. Vožnja po železnici tja in nazaj in po morju ter vstopnina v Postojnsko jamo vse skupaj znaša 9 kron. Da bomo tim prej uredili razne zadeve glede izleta, prosimo vse, ki se žele nam pridružiti, da vsaj do 1. julija naznanijo svojo udeležbo s vsoto 9 K v župnišču na Viču ali pri gospodu Fr. Gorjupu, predsedniku društva in delovodji c. kr. tobačne tovarne. Odbor.

— Poročil se je Anton Zupančič, posestnik in trgovec z Doberniča, z gosposodično Ano Zaletelj iz Kanenja.

— Liberalno gospodarstvo v pravi luči. Iz Spodnje Šiške se nam piše: Kadar malo bolj dežuje, takrat smo posestniki v bližini »Gasilnega doma« v nevarnosti, da nas voda ne odnese. Naša občina ima take požiralnike, do vodo požirajo samo v suhem vremenu, ob deževju si moramo pa pomagati, da nam voda ne pride iz obcesnih jarkov v hiše in hleve. Ta voda potem tudi stoji po par dni ob cesti tako, da v poletni vročini začne smrdeti. Tujci se spogledujejo, ko vidijo, da imamo izpred praga na cesto lesene brvi ob malo bolj deževnih dneh; kaj takega se ne vidi v najbolj zakoniti hribovski vasi. Gospod župan, ki se hvalite v liberalnih listih, da ste dali postaviti par potrebnih petrolejk, raje pustite preiskati vodne požiralnike, da se bo videlo, kje je pravi vzrok. Potem vas bomo pa mi hvalili.

— Umrli je v Križevski vasi pri Metliki znani mlinar in posestnik Jure Laušin.

— Smrtna kesa. Na Šenturski gori so pokopali minulo sredo Ivana Anžiča, osmošolca c. kr. Fran Jožefa gimnazije v Kranju. Vsled skrajno neugodnega vremena se je dijaštvo po deputaciji z gospodom profesorjem dr. Cepuder udeležilo žalnega spreveda ter položilo krasen svež venec na prerani grob. V imenu proforskega zbora in dijakov se je gospod profesor dr. Cepuder prisrčno in ganljivo poslovil od rajnega Ivana. — Počivaj v Bogu, blago srce!

— Iz Skaručne. Naša cerkev je dobila nekaj novega. Pri glavnem vhodu so novi lepi »bangerji« in dvojna čedna vrata. Bangerje je prav lepo in lično izdelal g. Feliks Toman, vrata je napravil g. Fr. Sešek iz Šmartnega po naročilu g. Tomana. Tudi vrata — ena iz hrastovega lesa, vnanja, znotranja iz mehkega — so prav čedno izdelana. Trije veččaki-podobarji so delo prav pohvalili. Pa naša cerkev potrebuje še veliko poprav — o da bi dobili kaj pomoči!

— Avstrijska alpska avtomobilna vožnja. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju razglša: Kakor že nekaj let sem priredi tudi letos c. kr. avstrijski avtomobilni klub na Dunaju v času od 14. do 23. junija pod pokroviteljstvom Njega visokosti presvetlega gospoda nadvojvode Leopolda Salvatorja preizkusno avtomobilno vožnjo za ture. Po kranjskem okraju bodo avtomobili vozili dvakrat, in sicer: V ponedeljek dne 15. junija pridejo z Jezerskega ter bodo vozili po državni cesti skozi Kokro, Tupaliče, Visoko in Kranj proti Medvodam, v sredo 17. junija pa pridejo iz Trsta čez Idrijo in Ziri ter bodo vozili skozi vasi Trebijo, Poljane v Škofjo Loko in odtod čez Kranj, Sveto Ano na Ljubelju. Vožnje se udeležijo tudi člani cesarske hiše. Prebivalstvo se pozivlja, da ne dela vozečim avtomobilistom nobenih zaprek, temveč da jih, če treba, podpira. Omenjena dneva naj se promet na dotični državni in deželni cestni progi kolikor mogoče omeji in naj se kar najpravišeje vozi. Strogo se je držati cestno-policijskega reda, zlasti kar se tiče izogibanja. Vozniki naj se kar najbolj možno drže s svojim vozili leve strani ceste ter naj ob bližanju avtomobilov stopijo z vozov ter primejo konje za uzde. Prebivalstvo naj se nikar ne zbira na cesti, ker bi bilo to nevarno in bi moglo tudi motiti avtomobilsko vožnjo. Zlasti pa je paziti na otroke in na živali, da ne zaidejo brez nadzorstva na cesto. Prebivalstvo se vabi, da v pozdrav najvišjih in visokih avtomobilistov razobesi raz hiše zastave.

— Sedem sinov-vojakov. Rekdo se pripeti, da bi kak oče mogel dati cesarju sedem vojakov. Gospodu Ivanu Engelmanu, kovaču v Kranju, so pri

zadnjem vojaškem naboru potrdili k vojakom sedmega sina, Avguščina Engelmana.

— **Zahvala Srbije in Albanije »Avstrijskemu rdečemu križu«**. Potom. c. in kr. poslanštva v Belgradu je srbski Rdeči križ zveznemu vodstvu avstrijskega Rdečega križa izrekel najtoplejšo zahvalo za izvanredno in zelo uspešno pomoč, ki jo je naklonilo srbskemu društvenemu vodstvu za časa obeh vojn. Požrtvovalno in dobrodelno delovanje kolon si je zaslužilo neomejeno zahvalo. — C. in kr. poslanik je se pristavil, da je delovanje avstrijskega Rdečega križa v vojaških in civilnih srbskih krogih zelo največje priznanje in se to vedno tudi javno naglašalo. — Nadalje se je tudi župan mesta Tirane v Albaniji avstrijski družbi Rdečega križa za njeno veliko pomoč sledeče zahvalil: »Z vso hvaležnostjo in odkritim priznanjem me je pooblastilo prebivalstvo Tirane, da se Vam zahvalim za veliko pomoč, ki ste jo izkazali nesrečnejšem v Dibri in tudi siromakom v Tirani. Te človekoljubne dobrote ljudstvo ne bo pozabilo in izbrisalo iz svojih src.«

— **Gosp. dr. Pavel Valjavec** je otvoril odvetniško pisarno v Postojni v Garzarollijevi hiši.

— **Demonstracije proti rektorju dr. Lovriču v Zagrebu**. Dijaštvo, ki se zbira v klubih »Kvaternik«, »Mlada Hrvatska« in »Svatič«, je 15. t. m. začel promocije na vseučilišču v Zagrebu v avli izvižgalo rektorja magnifica dr. Lovriča, ki zastopnikov tega dijaštva, ko so ga prišli vabiti k njihovi prireditvi v spomin Zrinskega in Frankopana, ni baš prijazno sprejel in se tudi ni odzval njihovemu vabilu.

— **Vič**. Jutri bo v tukajšnji župni cerkvi celodnevno Češčenje S. R. T. Zvečer ob pol 8. uri bo imel sklepni govor P. Kasičan Zemljak. — Bela žena smrti kaj kruto gospodari v naši župniji. Do zdaj imamo letos že 58 mrtičev. Ko to pišem leže štirje na mrtvaškem odru. Dva otroka, 14letni Stanko Rajgelj, in če se ne motim starosta Vičanov: Jožef Košir (Hribovčkov Jošk), ki je v svojih še mladih, krepkih letih romal v Jeruzalem, Rim in je kaj rad in zabavno pravil o tem svojem romanju. Upajmo, da je na dan smrti romal v nebeški Jeruzalem.

— **Žetveni dopust** za vojake je dovoljen od 28. junija pa do 18. julija t. l.

— **Hotel »Triglav«** v Bohinjski Bistrici je kupil nek dunajski konzorcij za 250.000 kron. Poročajo, da je konzorcij hotel takoj prodal, pridržal pa si je krasne parcele ob jezeru, kjer prično drugo leto graditi vile. Tako je zopet lep košček našega sveta v tujih rokah.

— **Mrtvega je v Savi našel Martin Sinkovec**, tovarniški poslovodja na Jesenicah, 26 let starega tovarniškega delavca Franceta Jenkota, pristojnega v Mavčiče pri Kranju. Ponesrečen je prišel dne 13. t. m. iz škodnja na Jesenice, ter pri tovarniškem blagajničarju dvignil svojo rezervno nagrado v znesku 27 K. Zgasil se je potem v Strosovi gostilni, katero je okoli 8. ure zvečer precej vinjen zapustil. Drugi dan dne 14. t. m. ga je videl Sinkovec v sredi Save za tovarno mrtvega ležati. Je li izvršil Jenko samoumor ali pa se je v pijanosti ponesrečil, ni jasno. Našlo se je pri njem še 34 K 32 vin. gotovine. Truplo so prenesli v mrtvašnico na Jesenice.

— **Čebelarstva podružnica** za Selško dolino ima svoj občni zbor na Vnebohodu dne 21. maja ob 4. uri popoldne na Češnjici v Gospodarski zadrugi. — Predsednik.

— **Nesreča v žlici**. Iz Trbiža poročajo: 10. maja je šla 16letna gozdarjeva dekla Franciška Cergonja, po rodu Hrvatica, nabirat šmarnice v žliško grapo. Ker jo ni bilo domov, so jo šli iskat in našli na nekem mestu raztresene šmarnice ter en gumb, ki ga je gospodinja Cergonjeve spoznala za deklinje. Iz sledi se je dognalo, da je dekletu izpodrsnilo ter je zdrčalo kakih 30 m globoko in potem padlo čez 6 m visoko skalo v deroči potok. Trupla še niso našli.

— **Za člana delovnega odseka za slovensko narodno pesem** je naučni minister imenoval prof. na knezoškof. gimnaziji v Šent Vidu pri Ljubljani, dr. Antona Breznika in vpok. prof. ces. svetnika Ivana Franke.

— **Omejitev nastopov vojaških godb**. Vojno ministrstvo je odredilo, da smejo odslej vojaške godbe nastopati le na krajih, ki odgovarjajo vojaškemu dostojanstvu. Javnih obhodov se smejo vojaške godbe udeležiti le pri cerkvenih slovesnostih, t. j. pri katoliškem Vstajenju in pri procesijah S. R. T. ter pri grško-katoliškem blagosloavljanju vode.

— **Največji gujusnež**, kar si jih je mogoče misliti, arhitekt Gross, ki je judovskega pokolenja, je toliko zločinov na ženskah izvršil, da vsak dan prihajajo iz vseh večjih krajev Hrvatske ovadbe. In ta živina je uživala protekcijo visokih faktorjev na Hrvatskem! Sicer šef po-

licije Mavrovič taji, da ga je podpiral, nasprotno, on ga je dal zdaj zapreti, a res je, da je policija Grossove lopovščine ščitila in je imel med njo konfident, katere je plačeval, da so njegove zločine zakrivali. Enemu je dal nekoč 200 K za en slučaj. Zaradi Grossa so se vršili že procesi, a ga je tudi justica pustila vedno, da se je izmuznil. Tudi v Vinkovcih je onečastil več deklic. Veliko boljših rodbin pa molči, ker jih je sram. Slučaj Gross z bengalično lučjo osvetljuje gnjile razmere na Hrvatskem, kjer tak lopov sme leta in leta uganjati take reči, ne da bi ga prijel, dasi je bilo vse notorično. — Danes se poroča, da je bila Grossova žena pri banu Skerlecu prosila za moža. Ko se je od bana vrnila, se je onesvestila. Grossova žena je znana po svoji eleganci. Pač čudna žena ta, ki je prenašala takega moža!

— **Dve sleparja**. Že mnogokrat kaznovani črevljar Stamcer iz Št. Jurja se je zopet oglašil. Na semenj dan 11. t. m. je prišel k mesarju Gačniku v Novo mesto. Ponudil mu je vola, potem pa telička. Telička bi bil kupil. Rekel je, da mu ga drugi dan pripelje. Pogodila sta se in dal mu je aro. Telička pa ni bilo ne drugi, ne naslednji dan in ga še do danes ni. — Isti dan pa je ponujal Okleščan Franc iz Goriškevasi po gostilnah v Kandiji krompir. Tako je prišel k Štemburju, se dobro napil in najedel pečenke ter izginil. Oglašil se je tudi pri Mežnaršiču, kjer je isto naredil. Privoščil si je toliko svinine, da jo je vzel še seboj tudi za potopnico, ter odšel, ne da bi bil plačal. Oko postave pa ga je kmalu zasledilo in oddalo, kamor spada.

25. maja 1914 ob 9. uri popoldne se vrši na licu mesta h. št. 99 v Begunjah, dražba enonadstropne hiše št. 99 v Begunjah (Gorenjsko), z delavnico, drvarnico, kuhinjo in gospodarskim poslopjem. Zraven spada žaga z vodno silo, stavbišče, dva vrtova, dve njivi in trije travniki. Skupna cenilna vrednost 13.793,04 K.

Lepo se čita današnji oglas »Slovenske Straže«, s kojim se naročnikom turške srečke obetajo glavni dobitki po 400.000 in 200.000 zlatih frankov. Opozarjamo!

Bitka za Tampico.

V sredo so mehikanski vstaši osvojili obrežno mesto Tampico. Preden so mesto osvojili, se je bila strašna bitka med njimi in vladno armado. Vstaši so si z osvojitvijo Tampica pridobili prost uvoz orožja iz Evrope. Zdaj prodirajo vstaši proti Salillu, in sicer koraka Villa s 15.000 možmi s severa, iz Tampica pa prodirata proti Salillu generala Gonzales in Cabelleros. Vstaši nameravajo, ko zavzamejo Salillo, prodirati proti San Luisu Potosipi, v enem mesecu upajo, da bodo že stali pred glavnim mestom Mehiko. Huerta namerava utrditi Pueblo, ki leži sredi pota med Verakrucom in Maluko. Sodijo, da se tu odloči vojska. Za Huerto položaj ni ugoden, a tudi Zedinjene države so v sitnem položaju, ker bi morale po Huertovem padcu napraviti red, a bi najbrž zadeli na odpor cele Mehike. Huerta je poročevalcu »Corriere della Sera« izjavil, da Unija pripahuje vstaše in da je revolucija prava prava vojska, ki jo Amerikanci vodijo, pošiljajo vstašem orožje, municijo in vojake. V Porreonu so se boja udeležile amerikanske stotnije v uniformah.

Podrobnosti o bitki pri Tampico.

New York Herald poroča iz Tampica, da je celo mesto uničeno. Kar niso porušile krogle iz topov, je uničil požar. Vstaši zdaj pokopujejo svoje in mrlične Huertove armade, katerih izgube cenil general vstašev Gonzales na 286 mrtvih in 600 ranjencev. Oficijsko poroča guverner Matamorosa o padcu Tampica v sredo:

V ponedeljek zvečer so pred Tampicom razvrstili 10 topov in 14 strojnih pušk. V torek se je pričelo streljati. Topovi Huertove armade so slabo streljali. Med bojem sta mogli dve ladji zapeljati v Panuco. Ob zadnjem napadu na mesto so Huertovi oddelki pobegnili. Generala Cabalero in Gonzales sta jih zasledovala. Huertova armada je imela 7000 vojakov v boju, 300 jih je bilo ubitih, vstašev je bilo ubitih 34, ranjenih pa 128. V Washingtonu sodijo, da si Huerta vsled padca Tampica težko zopet pomore. Med bitko so gorele velikanske zaloge petroleja in je ta požar razsvetljeval tri noči strašno klanje v mestu. Huertova armada je izgubila 2000 mož.

Inozemce v distriktu Paral poziva guverner, da se bo, če se v dveh tednih ne vrnejo in ne pričnejo zopet z obratom v rudnikih, v rudnikih delalo na račun Mehikancev. V paralskih rudnikih naložen inozemski kapital cenijo nad 30.000.000 dolarjev.

Proces Sviha.

(Posebno poročilo »Slovenca« iz Prage.)

Pričevanje dr. Sviha.

V nadaljnjem zaslišanju je izpovedal dr. Sviha: Jaz in Klofač sva imela vedno vtis, da je vohun v narodnosocialni stranki, ki raznaša zaupne dogodke v narodni socialni stranki ter jih pripoveduje okoli v povečani obliki. Govoril sem o tem nekoč s Klimo, da se razne take stvari pripovedujejo in črni naša stranka, ker se neresnične stvari pripovedujejo oblastem o naši stranki. Rekel sem takrat dr. Klimi, da je imel vendar priložnost, vprašati mene ali Klofača, ker nimamo ničesar prikrievati. Stranka, ki je tako široko in močno organizirana kot naša, si ne more dovoljevati, kakor se pri nas v Avstriji misli, da bi vršila nekaj, kar bi ogroževalo državo. Dr. Klima je meni marsikaj izdal. Dostikrat mi je povedal, da so na policiji to ali ono dobili o nas in jaz sem imel seveda nalogo, ovreči neumnosti, ki se so o nas pripovedovale. Za kaj drugega ni šlo. Pri teh prilikah sem vedno zatrjeval, kaj pomeni za našo stranko, ako se jo neprestano črni pri oblasteh. Ako so se res vršili tajni razgovori v naši stranki, potem izjavljam z vso dločnostjo, da o teh nisem niti eno besedico omenil dr. Klimi. Morem celo reči, da v mnogih stvareh, ki so se dogodile v stranki, sploh nisem ničesar vedel ter sem o njih šele zvedel od dr. Klime. Nato sem šel dostikrat v tajništvo stranke, da sem tamkaj zvedel, kaj se pravzaprav godi, toda kakor rečeno, niso bile nobene važne zadeve. Nimam nobenega povoda tajiti, da pri drugih čeških strankah ni vladalo dobro mnenje o nas narodnih socialistih. Meni je bilo vedno samo za stvar, nikdar za osebe. Toda prepričan sem se, da je zelo veliko odvisno tudi od oseb. Zelo redko sem se udeleževal sej izvršilnega odbora stranke, prišel sem zraven šele takrat, kadar je šlo za važne stvari. V teh slučajih pa ni bil sklican ožji, temveč širši odbor. Morem samo ponovno zatrditi, da nisem jaz ničesar izdal.

Po daljšem ekskurzu o sklenjenem volilnem kompromisu med češkimi strankami je govoril dr. Sviha o obdolžitvi, da je izdal sklepe glede vseslovanske razstave v Peterburgu.

Niti danes ne vem, je dejal, zakaj in kaj naj bi izdal. Udeleževal se skoro nikoli nisem sei, in kar se tiče potovanja v Belgrad, vem samo toliko, da se je v eni prejšnjih sej o tem govorilo, in tudi tega bi ne vedel, ako bi slučajno ne dobil pisma, ki sem ga pisal 13. maja Klofaču. Pisal sem mu popolnoma prijateljsko, da se s tozadnim načrtom ne strinjam, ker gre tu za ves narod, ter ga prosil, naj potuje sam, ako že hoče, ne jemlje pa naj s seboj drugih, da ne nastanejo kake govornice, zlasti v nemških listih. S Klimo o tem korporativnem izletu nisem govoril. S Klimo sem bil 30- do 40krat skupaj.

Dr. Sviha je pričel nato govoriti o obdolžitvi, da je dal na razpolago nemškemu listu vladne načrte k jezikovnemu zakonu. To obdolžitev je označil kot neresnično. Hočem, je dejal nadalje, počati se z go. Woldan. Interesira me samo, zakaj je informirajoča oseba izrekla toliko neresnic, ki se jih lahko ovreže. Ge. Woldan nisem pri državni policiji nikdar videl in sem videl tamkaj samo enkrat žensko osebo, o kateri pa nisem vedel, kdo je. Vem le, da sem za neko stekleno steno čul ropotanje pisalnega stroja ter vsled tega domneval, da mora biti tamkaj kaka pomožna moč.

Ako trdi ga. Woldan, da sem odlagal v njeni sobi suknjo, potem trdim z vso gotovostjo, da je to neresnica. — Dr. Sviha je tudi izjavil, da tudi ni prosil dr. Klimo ob priliki nekega shoda, naj ga ne razpusti, da bi tako pokazal strankinim pristajem svoj vpliv na policijo. Kar se tiče smodk za dr. Klimo, je stvar zelo nedolžna. Dr. Klima me je nekoč prosil, naj mu preskrbim zabojček izbranih, takozvanih poslanskih portorij, da bi jih poslal za Božič svojemu očetu, nadučitelju v provinci. To sem mu tudi obljubil.

Nato je izjavil dr. Sviha, da s Klimo nikdar ni govoril telefonično.

Kar se tiče sestanka z dr. Klimo v Cesarskem parku, je izjavil dr. Sviha: Imel sem zaupanje v dr. Klimo ter ga prosil na sestanek, da bi končno zvedel, odkod prihajajo ti grozni napadi proti meni. — Dr. Sviha je nato obsojal postopanje narodnosocialne stranke, ki ga je pustila past in je pretrgala vse zveze z njim, ne da bi čakala nadaljnega razvoja zadeve. Da bi se rehabilitiral, je iskal odvetnika, ki bi ga naj zastopal pred sodiščem. Zaman se je obrnil na nič manj kot 16 praških odvetnikov. Nihče ni hotel prevzeti njegovega zastopstva. Bil je v groznem duševnem razpoloženju in razburjenju.

Potoval sem v Trst, je izpovedal nadalje, s svojo ženo, da bi si preskrbel nekoliko oddiha ter se pripravil na tožbo proti »Narodnim Listom«. V Trstu sem napravil neumnost, da sem odložil državnozborni mandat v pismu na predsednika poslanske zbornice dr. Sylvestra.

Dr. Rašin: Ali ste bili tudi kdaj v stanovanju dr. Klime.

Dr. Sviha: Da.

Dr. Rašin: To je zelo čudno. V poslanskih krogih je bilo že davno znano, kako vlogo igra dr. Klima. Kdorkoli se je pokazal v družbi z dr. Klimo ali pa je prišel v sum, da ima zveze z njim, tega se je takoj tudi osumilo, da vohuni pri svojih prijateljih in znancih. Ali ste čuli, gospod doktor, da je Klima poizkusil, podkupiti tudi nekega uradnika poštne ambulance, da bi preskrbeljal pisma nemškega narodnega sveta v Třebenicah policiji?

Dr. Sviha: To sem čul šele včeraj, tu v porotni dvorani.

Dr. Rašin: Ali ste vi zaupali dr. Klimi?

Dr. Sviha: Jaz sem mu zaupal popolnoma. Ako bi bilo res samo en del, kar sem tu čul, potem bi bilo to grozno!

Dr. Rašin: Vi ste poznali Klimo tako dolgo in naj bi ne vedeli, kak človek je? Zakaj niste šli potem v njegovo pisarno, temveč na njegovo stanovanje?

Dr. Sviha: To je vedno nerodno hoditi k policiji. (Veselost.) Meni se ni zdelo tudi nič posebnega na tem, ako ga obiščem na stanovanju.

Nato sta stavila Bouček in Rašin celo vrsto vprašanj na dr. Sviha, večinoma radi njegovih zasebnih razmer. Dr. Rašin ga je vprašal, če je podpisal menice za poslanca Klofača. Dr. Sviha je prireditel dejal, da je za Klofača podpisal menic za 6000 do 7000 K. Sam pa ima 30.000 meničnih dolgov.

Dr. Rašin je nadalje vprašal, če je tudi za druge gospode interveniral pri državni policiji v svrhu podelitve koncesij za tiskarne in če se to ne tiče socialnodemokratskih poslancev dr. Soukupa, dr. Smerala in odvetnika Meissnerja. Dr. Sviha je izjavil, da ne ve o tem ničesar natančnega. Dr. Rašin je nato predlagal, naj se zasliši imenovane.

Dr. Sviha je nadalje izjavil, da je prosil praškega policijskega ravnatelja dvornega svetnika Křikavo, naj izposluje prizadetim policijskim uradnikom dovoljenje, da bodo smeli biti zaslišani pred sodiščem kot priče. Dvorni svetnik Křikava pa je z obžalovanjem izjavil, da ne more storiti tega. Tudi profesor Masaryk je pisal radi zadeve notranjemu ministru Heinoldu.

Sodni dvor je nato sklenil, da se zasliši kot priča

poslanec dr. Smeral.

Predsednik: Gospod doktor! Ore za vprašanje, ali ste kdaj intervenirali pri državni policiji glede podelitve neke tiskarske koncesije.

Dr. Smeral: V tej zadevi je posredoval pri državni policiji dr. Meissner. S to stvarjo nisem imel jaz ničesar opraviti. Bil sem pa nekoč pri politični policiji, ki me je zasledovala zaradi nekega delikta. To zasledovanje se je vršilo v tako čudnih okoliščinah, da sem bil mnenja, da ima vmes svojo roko dr. Klima.

Dr. Smeral je nato prebral neki članek, ki ga je spisal proti dr. Klimi in v katerem se trdi, da se dr. Klima vedno zelo angažira za policijo in da je najpripravnejši človek za nadziranje mlade dijaške generacije.

Nadalje je izjavil dr. Smeral, da je dr. Klima ponovno poizkušal dobiti med socialnimi demokrati konfidente. Iz tega se mere sklepati, da je dr. Klima vstopil v policijsko službo z določenim namenom, izvrševati vohunstvo.

Ko se je dr. Klima nekoč vprašalo: Povejte vendar, gospod doktor! Vi ste vendar bili kot dijak eden najbolj radikalnih, ali vam to ne škoduje? — Dr. Klima je odgovoril: Zakaj? Nasprotno! To imajo gospodje zelo radi!

Važne podatke je izpovedal nato priča Krnanský o nekem razgovoru, ki ga je imel leta 1911. z dr. Sviha po nekem shodu. Govorila sta o vohunstvu ter je dr. Sviha rekel med drugim: »Ni treba, da bi bil vsak konfident slab človek!« — Dr. Sviha je zanikal, da bi izjavil kaj podobnega.

Zopetno zaslihanje dr. Kramarja.

Dr. Kramar je nato prosil, naj se ga še enkrat zasliši, ker so nekatere poznejše priče dvomile o njegovi resničnosti in ker se čuti dolžnega, izreči vso čast svojemu staremu prijatelju namestniškemu svetniku baronu Braunu, ki se ga je na nepravni način zapletlo v afero.

Dr. Kramar je izjavil: Konstatiram, da se mi je v neki seji poslancev v Pragi javilo, da čaka zunaj name baron Braun. Šel sem ven in baron Braun me je po naročilu ces. namestnika vprašal, ce se bomo tudi mi udeležili izleta v Srbijo, ki ga nameravajo prirediti narodno-socialni poslanci. Meni do tedaj o tej nameri ni bilo ničesar znanega. Zato sem bil zelo presenečen in sem vprašal barona Brauna, kaj pravzaprav misli. Meni je ta namera neznana. Nato je prebral baron Braun iz nekega poročila odstavke, v katerem se je govorilo o sklepu ali nameri narodno-socialne stranke, prirediti izlet v Srbijo. Takrat se nisem vedel, kak pomen imajo taka pisanja. Ko pa

mi je pozneje jurist Bastyka pokazal blanket, kakršne rabijo na državni policiji za taka poročila, sem se takoj spomnil, da je bilo poročilo barona Brauna pisano na ravno takem papirju. Moram priznati, da se za to stvar nisem več posebej zanimal in da sem na marsikaj že pozabil. Zato je jasno, da sem pozabil, da je poslanec Klofáč govoril o tej zadevi z menoj in da tudi danes ne vem, ali sem dobil kako tozadevno pismo in če sem nanj odgovoril. Z vsoto gotovostjo pa morem izjaviti, da sem prvo vest o izletu v Belgrad dobil šele od barona Brauna, ko me je poklical od seje. Takrat sem rekel baronu Braunu, naj poroča namestniku, da naša stranka o načrtu ničesar ne ve in tudi ne namerava, udeležiti se potovanja v Srbijo. Nadalje se čutim dolžnega, izjaviti pod časno besedo, da ni Bastyka za svoje izpovedi zahteval nikakega denarja, temveč je samo izrazil željo, da bi skrbeli za bodočnost ge. Woldan, ako bi izgubila službo pri državni policiji.

Odvetnik dr. Meissner je izpovedal, da je nekoč interveniral pri državni policiji za neko tiskarniško koncesijo.

Priča poslanec dr. Soukup je izpovedal, da je bil samo enkrat in sicer nedavno pri državni policiji zaradi razpuščitve društva »Svobodna misel«. Ob tej priliki je napravil dr. Klimi velik kraval ter mu grozil s tožbo, ako ne vrne zaplenjenih aktov društva.

Nato se je prebralo

pismo policijskega ravnateljstva v Prahi, v katerem se naznanja, da se ne more ugoditi prošnji, naj se odveže od uradne tajnosti okrajni glavar Chum, policijski komisar dr. Klima, detektiv Pondeliczka in bivša pomožna uradnica gospa Woldan. diti prošnji, naj se odveže od uradne tajnosti okrajnega glavarja Chuma, policijskega komisarja dr. Klimu, detektiva Pondeliczka in bivšo pomožno uradnico gospo Woldan.

Dr. Bouček je nato sporočil, da še ni dospel odgovor na brzojavko, poslano notranjemu ministru baronu Heinoldu, v zadevi pričevanja policijskih funkcionarjev.

Nečakinja dr. Svihe kot priča.

Kot naslednja priča je bila zaslišana nečakinja dr. Svihe, Neža Tylovo, ločena žena in sedaj kontoristinja. Izpovedala je, da se je seznanila na cesti z tajnikom mladočeske stranke Sizom, ki jo je tudi povabil na sestanek v Riegerjev park. Tam kaj sta promenirala in šla pozneje v kavarno ter tudi v gostilno. Siz, ki je vedel, da je nečakinja Svihe, jo je izpraševal o raznih stvareh iz Svihevega življenja in zlasti o njegovih finančnih razmerah.

Priča je izpovedala nadalja: Siz mi je rekel, da je pristal mladočeske stranke, ki je bogata in mogočna. Ako mu morem kaj zanimivega in važnega povedati, morem s tem napraviti bogat dobiček. Ko sem spoznala, da je prišel Siz samo zato k meni, da bi me izpraševal o Svihi, sem prekinila z njim razmerje. Celotno znanje je tračalo samo poldrug mesec. Dvakrat sem bila pri njem na stanovanju. Ko nisem prišla več na sestanek, mi je ponovno pisal in izpraševal, zakaj ne pridem. Siz se je meni tudi pod drugim imenom predstavil.

Nato sodni dvor sklene, da se priča konfrontira s Sizom.

Čez trideset ur je prišel Siz očitno razburjen pred sodišče, nakar ga je izpraševal predsednik o njegovih odnosih do dame.

Siz je izjavil, da se je z damo slučajno seznanil. Govoril je z njo zelo mnogo o aferi Svihe, ker je vedel, da je njegova nečakinja. V sled njenih izpovedi je bil še bolj prepričan o krivdi dr. Svihe. O stvarih pa, ki mu jih je pravila, ni dr. Rašinu in stranki ničesar povedal.

Predsednik: Ali je res, da ste rekli dami, da je mladočeska stranka zelo bogata in močna in da lahko napravi dobiček, ako vam kaj pove o dr. Svihi in dr. Klimi?

Siz: Mogoče, da sem ji pravil, da je stranka premožna, česa drugega pa ji nisem rekel.

Priča je nato ponovila svojo izpoved, a je Siz odločno zanimal, da bi rekel kaj podobnega.

Dr. Rašin je nato konstatiral, da se ni doprinesel niti najmanjši dokaz o premoženjskih razmerah Svihe, kar potrjujejo izpovedi Siza, da ni uporabil podatkov Sviheve nečakinje.

Nato se je

dokazovanje zaključilo.

Porotnikom so bila staviljena vprašanja:

Prvo, glavno vprašanje:

Ali je obtoženec dr. Servaz Heller vsled priobčenja inkrimiranega članka v »Narodnih Listih« kriv ali ne pregreška razžaljenih časti napram tožitelju?

Drugo, dodatno vprašanje, v slučaju pritrditve glavnemu vprašanju:

Ali je dokaz resnice doprinese?

Nato je govoril zastopnik dr. Svihe, dr. Traub.

Za dr. Traubom je govoril obtoženec branitelj dr. Rašin, za njim pa obtoženec,

odgovorni urednik dr. Heller, ki je prosil, naj se upošteva njegova starost. Ako pa se porotniki prepričani o njegovi krivdi, naj mirno izrečejo svojo sodbo.

Razsodba.

Porotniki so soglasno zanimali glavno vprašanje o krivdi odgovornega urednika »Narodnih Listov« ter izjavili, da je bil dokaz resnice doprinese.

Nato je sodišče proglasilo razsodbo, da se odgovorni urednik »Narodnih Listov« dr. Heller oprosti.

Ljubljanske novice.

Ij Seja odbora S. K. S. Z. se vrši v torek 18. t. m.

Ij 5. julij, dan obmejnih Slovencev v Ljubljani. Spominska slavnost 500 letnice vstoličenja zadnjega slovenskega kneza v slovenskem jeziku, ki je določena v Ljubljani na dan 4. in 5. julija, se bo vršila v največjem obsegu. Sodelovala bodo vsa naša društva iz Ljubljane in okolice, poseben sijaj pa bo dal dohod koroških slovenskih pevskih zborov v Ljubljano. Koroški pevci in pevke iz vseh delov slovenske Koroske bodo nastopili v narodnih nošah in tako izpopolnjevali pestro in veličastno sliko skupno z našimi narodnimi nošami. Seje pripravljanih odsekov se prične prihodnji teden.

Ij Oglemo si zgradbo belokranjske železnice, Belokrajino in njeno narodno življenje! Pred otvoritvijo belokranjske železnice se vrši v sredo 20. maja točno ob pol 8. uri zvečer v deželni gledališču veliko skioptično predavanje. Predava belokranjski rojak dr. Jure Adlešič. Prvič bode predvajanih okoli 100 velikih skioptičnih slik, ki nas bodo vodile po celi železniški progi po doslej skoro zaprti nam pravljici Belokrajini ter nas seznanile tudi z njenim zanimivim narodnim življenjem. Prihodnje sredo zvečer v deželno gledališče, kjer bomo prvič pozdravili zvezdo Ljubljane z Belo Krajino.

Ij Oseba vest. Ekskeleucia podmažal Rudolf Králíček je z današnjim dnem prevzel štacijsko in vojaškostacijsko poveljstvo od generalnega majorja Scottija. Nastanil se je v hotelu »Union«.

Ij Salezijanci na Rakovniku praznujejo v nedeljo 24. maja slovesnost Marije Pomočnice. Pontifikalno sv. mašo bo imel ob 10. uri prevzvišeni škof Ivan Nep. Stariha. Popoldne ob pol 4. uri govori dr. Josip Jeršé, nakar se vrši procesija. Po procesiji nastopijo gojenci-telovadci in godba koncertira na spodnjem dvorišču. Obisk zavoda je na praznik vsakomur dovoljen. Na predvečer bo godba svirala na verandi zavoda od 9. do 10. ure.

Ij Dijaški izlet na Jadransko morje. Prosimo nas, da objavimo tole naznani: Ker se za prvi letošnji dijaški izlet na Jadransko morje, ki ga priredi ljubljanska podružnica avstrijskega mornariškega društva dne 19., 20. in 21. maja t. l., še vedno priglašajo novi udeleženci, javljam, da je za prvi izlet številu udeležencev že dopolnjeno in se zato žal nikogar več ne more sprejeti. — Pač pa je za drugi letošnji dijaški izlet na Adrijno, ki je določen na dan 28. maja t. l., še nekaj mest na razpolago, ki se zanje lahko oglase tisti, ki so se šele v zadnjem času odločili za izlet. — Potovalni načrt prvega izleta se je glede na povratek v toliko predrugačil, da prispe nočni vlak, ki odide iz Trsta ob že naznanjeni uri, v Ljubljano že ob 2. uri 40 minut in ne, kakor je bilo rečeno, ob 3. uri 30 minut. — Sporočamo tudi, da se dá vsak udeležec lahko na 5000 kron zoper nezdgo zavarovati, če plača pristojbine 20 vinarjev. — Vsa potrebna pojasnila daje reditelj izleta gospod poštni official Franc Levart.

Ij Nove zgradbe. Včerajšnji magistratni gremij je dal stavbeno dovoljenje baronici Schwarz, soprogi dež. predsednika, za zgradbo nove vile ob Erjavčevi cesti. G. baron Schwarz namerava iti v pokoj in se stalno naseliti v Ljubljani. — Davorinu Rovšku se dá stavbeno dovoljenje za zgradbo enonadstropnega posloja za kinematografično gledališče in fotografski atelje na Miklošičevi cesti na stavbišču med Lloydom in Bambergom. — Marici dr. Košeninovi se dovoli nazidek pri vili na cesti v Rožno dolino. Ob isti cesti se dá stavbeno dovoljenje nadinženirju Picku za zgradbo vile. — Iv. Bahovcu se dá dovoljenje za preureditev prostorov v svoji hiši ob vogalu Sv. Petra ceste in Radeckega ceste pri znamenju za kavarniške prostore. Tja se preseli kavarna »Austria«. Kakor čujemo, je odpovedano tudi »Prešernovi kavarni« ter bodo ondaj napravili pisarniške prostore. — Al. Vodniku v Kolodvorski ulici se dovoli prizidek za pisarno. — Franu Lovšetu, mesarju, se dovoli vporaba nove mesnice v Wolfovi ulici. — Fr. Merali na Sv. Petra nasipu se dovoli prizidek na dvorišču. — Kranjski stavbinski družbi se dovoli prezidati pekarija v bivši Privškovi hiši v Prisojnih ulicah v stanovanju. — Alb. Dergancu se odkloni prošnja, da bi smel v še ostalem prostoru bivšega vojaškega preskrbovališča ob Dunaj-

ski cesti napraviti brivnico. Namerava se mu pa dovoliti zgradba barake za trafiko ob Krakovski ulici in Emonski cesti. — Albertini Pirc se dá uporabno dovoljenje za novo vilo ob poti v Rožno dolino. — Dedičem Pavla Peterce se dá uporabno dovoljenje za neke prezidave.

Ij Zgradbo cerkve v Mirni na Dolenjskem je prevzela domača stavbena tvrdka Ogrin v Ljubljani.

Ij Mestno gledališče v Brnu ima na leto deficit 100.000 K, pa ondodnemu nemškemu občinskemu zastopu niti na misel ne pride, da bi znižaval gledališko subvencijo. Poleg subvencije plača vsako leto naraščajoči deficit.

Ij Počasni mestni stavbni urad. Podrto škarpo pri Drelsetovi hiši v Streliški ulici še vedno ne grade. Vsak dan so ondaj prebivalci v novi nevarnosti. Včeraj je bila ta stvar v razgovoru v magistratnem gremiju ter je župan ostro karal to počasnost ter je naročil, da se v ponedeljek mora pričeti z zgradbo.

Ij Slovensko gledališče v Ljubljani. V četrtek (na praznik), dne 21. t. m. se vprizori v deželni gledališču pod vodstvom režiserja g. Povheta burka »Maks v škripih« z g. Povhetom v naslovni in glavni vlogi, na kar že danes obozarjamo. Vaie za to predstavu so v polnem teku. Vstopnice se dobe že od danes naprej v trafiki gospe Češarkove. Začetek predstave ob 8¼ zvečer.

Ij Nečuvne zahteve Južne železnice. Južna železnica zahteva od mestne občine, da ji mora za stojšče vsakega izvoška pred južnim kolodvorom plačati na leto od voza 25 K!! Mestna občina bi morala biti odgovorna tudi za eventualne škode. To je pa skrajna umazanija. Južne železnice. Izvoški vendar vozijo ljudi na kolodvor radi železnice, dobiček od tega ima železnica. Mestna občina je izrekla Južni železnici željo, naj odstopi cesto na Južno železnico mestu in naj plača primerno svoto za vzdrževanje te ceste, ki je sedaj res v škandaloznem stanju, je še vedno brez kanalizacije ter je razsvetljava na njej pod vsako kritiko. Južna železnica naj bi vnoštevala to opravičeno željo mestne občine v korist potujočega občinstva.

Ij Avtomobilne vožnje. Magistratni gremij je v včerajšnji seji dovolil lastniku avtomobila Pavlu Steletu, da sme njegov avtomobil stati občinstvu na razpolago dopoldne pred Slonom, popoldne pa pred Magdičovo trgovino. Magistratni gremij je odobril tudi takso za te avtomobilne vožnje. Vožnja za tri osebe bo za 500 metrov veljala 1 K, za vsakih nadaljnjih 500 m 40 vin. več. Če je več oseb na avtomobilu, prvotna taksa 1 K ostane, le za nadaljnjih 500 m se zviša taksa, tako da velja 50 vin. Za vsakih 6 minut čakanja velja 30 vin. Na deželo velja za en kilometer za tri osebe 80 vin., za štiri osebe 90 vin., za pet oseb 1 K, če vozi dalj časa po dogovoru. Za prtljago 1 K. Zvečer se cene zvišajo. Avtomobil ima taksameter.

Ij Na Karlovski cesti so pri zgradbi kanala namesto pričakovane ilovice dobili golovski kamen. Zato z deli ne gre tako hitro naprej, kakor se je pričakovalo. Dela bodo še kake tri mesece trajala. Občinstvo naj blagohotno potrpi, ker kanal ne more biti odkopan in zgrajen, kakor bi pihnil. Občinstvo bo odškodovano s tem, da bo imelo vendar že dolgo pričakovano kanalizacijo.

Ij Ljubljanska policija na sledi organizirani tatinski družbi. Poročali smo že, da je ljubljanska policija aretovala dva lopova, ki sta izvrševala v družbi raznih svojih tovarišev drzne žepne tatvine na semnjih na Kranjskem in drugod. Kakor čujemo, je policija na sledu tudi ostalim članom tatinske družbe. Pri zasledovanju teh lopovov je imel zlasti velike uspehe policijski kancelist g. Toplihar s svojim policijskim psom, s katerim je uspešno sledil zločincem na Dolenjskem in tudi v Trstu.

Ij Imenovan je za slugo na I. državni gimnaziji v Ljubljani g. Edmund Schott, doslej 22 let sluga na novomeški gimnaziji.

Ij Društvo slovenskih profesorjev opozarja gg. tovariše, da se vrši nocoj ob osmih zvečer v »Narodnem domu« (restavracija) priateljski sestanek.

Ij Vojaška godba koncertuje jutri, v nedeljo, od pol 12. do pol 1. ure v Zvezdi.

Ij Bivolsko meso namerava prodajati na stojnici v šolskem drevoredu mesar Koorivec. Magistratni gremij mu je to dovolil pod pogojem, da morajo prej sporazumno z magistratom biti določene cene temu mesu.

Ij Dramatično društvo v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v sredo, dne 27. majnika 1914 ob pol 9. uri zvečer v posebni sobi restavracije pri »Novem svetu« na Marije Terezije cesti.

Ij Govoreči film, najnovejša iznajdba »Edisonova«, ki povsod vzbuja največjo pozornost, se predstavlja v kinematografu »Idealu« od danes 16. t. m. do 21. t. m. naprej.

Ij Redni občni zbor Slovenskega lovškega društva se vrši v nedeljo, dne 17. t. mcs., ob treh popoldne v restavraciji g'avnega kolodvora v Ljubljani.

Ij Umrl je danes bivši ključavničarski mojster Fran Pilko, star 60 let. Preuvčerašnjim ga je zadel mrtvoud pred »Mestnim domom«.

Ij Ilustracija mestnih cest. — Izvošek, konj in kočija padli v jarek. Včeraz popoldne je pripeljal po Emonski cesti, ki se seveda odlikuje po svoji razdrapanosti, okoli 6. ure popoldne neki izvošek. Konj se je nečesa ustrašil ter je skočil v stran ceste. Pri tem pa mu je izpodletelo ter je padel v obcestni jarek, ki pelje med cesto in svetom nemškega viteškega reda. Potegnil je seveda s seboj tudi kočijo, ki se je prevrnila, in izvoška. Le z velikim trudom so spravili konja in voz iz jarka. Ze večkrat so se čule pritožbe, ker je omenjeni jarek nepokrit. Od strani magistrata se je tudi obljubovalo, da se bo odpravilo nedostatom, toda do danes se še ni zgodilo v tem oziru ničesar. Liberalci, ki imajo na magistratu prvo besedo, pač obljubljajo ob volitvah vse mogoče stvari, a nobene obljube še niso izpolnili. Zadnji čas je že, da se omenjeni jarek betonira in pokrije, ako se hoče preprečiti nadaljnje nesreče. To je potrebno tudi iz higijsničnih ozirov. Sploh se pa krakovsko in trnovsko predmestje od magistrata najbolj zanemarlja.

Ij Novi stojnici. Magistratni gremij je dovolil mesarskemu pomočniku Škerjancu v šolskem drevoredu stojnico za meso, vrtnarju Ivanu Jemcu pa stojnico na trgu za cvetlice.

Ij Umrl so v Ljubljani: Mihael Komac, zasebnik, 74 let. — Ivana Ponikvar, žena užitinskega paznika, 45 let. — Otilija Homschak, kancelistova vdova, 63 let.

Ij Nezgode. Ko so predvčerajšnjem na Tomanovem dvorišču z voza skladali surov kamen, je spodletel lesen kol ter kamnoseškega pomočnika Jakoba Borstnarja tako udaril po glavi, da mu je prizadel precejšnjo rano in je moral iskati zdravniške pomoči. — Dne 13. t. m. je 27letni delavec Jožef Gušek pri trvdki Samassa žagal na cirkularni žagi neko desko. Pri tem je prišel z levim prstancem tako blizu, da mu ga je namečkalo. Dninar Anton Ogrinc pri trvdki Zajc & Horn je pri izdelovanju betonske cevi hotel odstraniti model, pri tem se mu je odtrgala vrvi, na kateri je bil pritrdjen pločevinast model. Ogrinc je padel iz višine 1 m na drugo cev ter se na rami tako poškodoval, da je moral k zdravniku.

IZPRED SODIŠČA.

Jakob Tobel v pravdi proti deželi Kranjski propadel.

Stopinjam Tomaža Pavšlarja je sledil tudi Jakob Tobel ter tožil deželo Kranjsko za plačilo zneska 10.000 K. — Deželno sodišče ljubljanske je v tej pravdi izdalo pisano razsodbo, s katero se Tobellov tožbeni zahtev kot neupravičen zavrača in mora Tobel deželi Kranjski povrniti pravdne stroške. Iz razsodbe povzamemo nastopno: V začetku dvajsetega stoletja, ko je špekulacija z vodnimi silami najbolj cvetela, se je tudi Jakob Tobel bavil z vodnimi projekti. Med drugim je delal tudi na potoku Završnici, kjer se gradi danes električna centrala. Kupil je dve na tem potoku ležeči žagi, dal si izdelati projekte in si pridobil vodopravno koncesijo. Že leta 1910. se je začela dežela pogajati s Tobellom glede Završnice, katero je hotela dobiti popolnoma v svoje roke, tako da bi bila dežela upravičena po svoji volji graditi morebitno električno napravo. Dne 16. maja 1911 prišlo je med Tobellom in deželo Kranjsko do dogovora, po katerem se je zavezal Tobel odpovedati se svoji koncesiji in prodati svoji dve žagi deželi — vse to proti odkupnini oziroma odpravnini 30.000 K. Glasom dogovora se je moralo od ravno navedenega zneska plačati 20.000 K takoj, ostalih 10 tisoč kron pa takrat, ko stopi nameravana deželna elektrarna v štadij rentabilite, ali pa, če vže dograjena električna naprava, potem ko je s svojim obratom že pričela, obrat za več kot šest mesecev ustavi, ali pa z istim sploh ne prične. Pri tem dogovoru se niti z besedico ni omenilo, da bi bila dežela zavezana graditi elektrarno po katerem izmed tožiteljevih projektov, temveč Tobel je prevzel garancijo za rentabiliteto za vsako električno napravo, ki jo bode dežela zgradila na Završnici. — V svoji tožbi pa tožitelj kratkoma trdi, da je glasom dogovora z dne 16. maja 1911 bila dežela zavezana graditi elektrarno po njegovem projektu in da je on samo za izvršitev tega projekta prevzel jamstvo za rentabiliteto. Ker pa dežela gradi po drugem in ne po njegovem projektu, za katerega rentabiliteto ni prevzel jamstva, in njegov projekt sploh ne bo prišel do izvršitve, je ostanek kupnine, oziroma odpravnine po 10.000 K zapadel v plačilo in ga je dežela dolžna plačati. — Pa zaslišanih pričah so bile

Tobellove trditve povsem ovržene. Priče so potrdile, da se pri dogovoru z dne 16. maja 1911 ni niti z besedico omenjalo, da bi bila dežela dolžna po tožiteljevem projektu graditi in da bi Tobell le za ta projekt prevzel garancijo za rentabiliteto. Priče so izrečno potrdile, da je Tobell prevzel jamstvo za rentabiliteto za vsako električno napravo, ki jo bo dežela na Završnici zgradila. — Oziroma na izpovedbe prič in na okolnost, da deželna elektrarna na Završnici še ni zgrajena in se torej o rentabiliteti še ne more govoriti, znesek 10.000 K še ni zapadel v plačilo in je moralo sodišče Tobellovo tožbo zavrniti. — Tobell pa bo še s Tomažem Pavšlerjem trdil, da ga je dežela Kranjska prevarila ter da se mu je zgodila velika krivica, dasiravno je kot solnce jasno, da je Tobellov zahtevek povsem neupravičen in je dežela Kranjska postopala popolnoma pravilno. — Deželo Kranjsko je zastopal dr. Dermastia.

Poravnava. Dne 6. maja t. l. se je vršila pri c. kr. okrajnem sodišču v Radečah razprava zoper Jožefa Repovža, posestnika v Koluderjih vsled obtožbe Vinkota Berceta, nadučitelja v št. Janžu, Franca Majcena, posestnika in župana v št. Janžu in Josipa ter Matija Zupana v Glinem zaradi obdolžitve, da so ti pri volitvi 23. novembra 1913 goljufali. Pri razpravi dne 6. maja t. l. se je dosegla poravnava, ker je obtoženec svoje obdolžitve, v kolikor se tičejo goljufivega postopanja, preklical, plačal za šolsko zastavo v št. Janžu 50 K in stroške.

OJ TA NESREČNA ALBANIJA!

Pogajanja z Epirci. — Rusija pritiska na Arnavte? — Revolucija v Albaniji?

Carigradska brzojavna agencija poroča iz Aten: Trdi se, da se je Zographos načeloma že sporazumel s kontrolno komisijo. Rešili niso še vprašanja o orožnikih in o epirskem deželnem zboru. — Iz Aten se poroča: Ob običajnem diplomatskem sprejemu v zunanjem ministrstvu je italijanski poslanik zunanjemu ministru izročil več depeš italijanskega poslanika v Draču na italijanskega poslanika na Dunaju, v katerih se prosi za skupno avstrijsko italijansko demaršo v Atenah, da se pospešijo pogajanja na Krfu. Dunajski poučeni krogi trde, da so zadnje dni pogajanja na Krfu prav dobro napredovala, da so najvažnejše difference načelno rešili in da se čez nekaj dni doseže popoln sporazum. Albanski ministri predsednik Turkhan paša je poročal laškemu zunanjemu ministru o položaju v Albaniji in ga je naprosil, da naj albanske vlade italijanska vlada ne podpira zgolj v notranjih težkočah, marveč tudi v težkočah, ki groze mladi državi radi napetih razmer z Grško, Srbijo in Crnogoro, vsled česar vlada ne more urediti notranjih razmer. Pozno zvečer 15. t. m. je pa Turkhan paša v Rimu obiskal ruski poslanik. V Rimu se trdi, da je Turkhan paši v imenu ruske vlade nujno priporočal, da naj ne otežuje pravih pogajanj na Krfu. Turkhan paša obišče tudi Dunaj in druga glavna mesta. — »Corriere della Sera« objavlja brzojav iz Brindisija, da je pod poveljstvom videmskega princa v Sv. Ivan di Medua odrinilo devet torpedov, ker da so **ne nadomla izbruhli revolucionarni nemiri v Albaniji.** Nizozemski »Nieuwe Courail« poroča, da so nastala nasprotstva med inozemskimi častniki in arnavtskim vojnim ministrom Essad pašo. General de Weer in njegovi častniki odrekajo pokorščino Essad pašu in naglašajo, da so nastavljeni po kontrolni komisiji in podrejeni le knezu.

Slajerske novice.

š **Imenovanje.** Kanonik in ravnatelj mariborske bogoslovnice dr. Martin Matek je imenovan za prodirektorja kn. šk. bogoslovne učilišča (rektor je ekselencija knezoškof dr. Mihael Napotnik. Kanonik Jakob Kavčič pa je imenovan za kn. šk. komisarja pri šolskih sestrah v Mariboru.

š **Umrli** je dne 10. t. m. v Šmarju pri Sevnici gosp. Alojz Senica, star 22 let. Ranji je bil sin gospoda Luketa Senica, trgovca v Šmarju. Bodi mu zemljica lahka!

š **Zmaga naših mož.** V Dobju pri Planini so bile dne 29. februarja 1913 občinske volitve. Ugovor, kateri je bil vložen proti volitvi, je zavrnjen in dne 8. t. m. so bili izvoljeni za župana: Jožef Gračner,

posestnik v Ravnem; za svetovalce pa: Anton Hrastnik, Anton Teržan in Jožef Zalokar. Samo naši možje.

š **Ponosna občina, da ima tako zdrav naraščaj.** Iz občine Vodranci pri Središču je šlo 14 fantov k naboru v Ormož in izmed teh jih je »ostalo« deset. Gotovo izredno in častno število. Orle so vse vzeli.

Zadnje vesti.

CESARJEVA BOLEZEN.

Dunaj. O cesarjevem zdravstvenem stanju poročajo oficielno, da je cesarjevo spanje ponoči motil od časa do časa kašelj. Katar je še vedno na isti višini. Splošno zdravstveno stanje je popolnoma zadovoljivo.

DR. SVIHOVE AFERE SE NI KONEC.

Praga. Danes jutraj so bile tu razširjene vesti, da je dr. Sviha izvršil samoumor. Te vesti so napačne. Dr. Sviha je vložil ničnostno pritožbo. Govori se, da bodo sledila še nadaljna odkritja. Govori se tudi, da bode dvorni svetnik Krikava radi razkritih čudnih razmer pri praški drž. policiji odstopil.

RUMUNSKI DIJAKI NAPADLI POSLANCA IZ OGRSKE.

Bukarešt. Po seji tukajšnje akademije znanosti so dijaki napadli poslanca Mangra iz Ogrske, ki je škofijski vikar v Velikem Varaždinu, rodom Rumunec in je renegat, **ter so ga do krvi pretepli.** Ogrsko časopisje je zelo razburjeno.

BARON RAUCH ZOPET V ZAGREBU.

Zagreb. Baron Rauch se je vrnil s potovanja po Argentini v Zagreb in se skoro gotovo zopet posveti politiki.

REVOLUCIJA V ALBANIJI?

Drač. Tu je pred dvorom prišlo do demonstracij. Po okolici se vrše krvavi spopadi. Več ljudi in orožnikov je ubitih.

200 ANGLEŽEV V POSTOJNI.

Postojna. Jutri obišče Postojnsko jamo 200 Angležev.

KAKO VIDI TURKAN PAŠA IZ RIMA V ALBANIJO.

Rim. Albanski ministrski predsednik Turkan paša je došel sem. Dasi vsa javnost vé, da potuje v Rim in na Dunaj radi zmed v Albaniji, je Turkan paša rimskim časnikarjem izjavil, da so vesti o anarhiji v Albaniji neresnične, da je tudi ob albanskih mejah mir, da notranji položaj Albanije daje najlepše upanje, da je knez poplaren, da knežinja vse obožava, **da o avtonomiji Epircev ne more biti govora** in da je edina želja Albanije, živeti s sosedi v miru.

KROBATIN ODSTOPI?

Dunaj. »Danzers Armeezeitung« trdi, da bo vojni minister Krobotin kmalu odstopil in da ga nadomesti visok aristokrat najfinije vrste.

SRBSKI KONKORDAT.

(Od našega poročevalca.)

Belgrad. Vladna »Samouprava« z dne 13. t. m. odgovarja na uvodnem mestu na članek v pariškem »Journal-u des Débats«, v katerem njegov belgradski dopisnik poroča o sklenjenem srbskem konkordatu s sveto Stolico, povdarjajoč med drugim, da se bo služba božja vršila v slovanskem jeziku, sveta Stolica in Srbija pa se bosta v medsebojnem občevarju posluževali italijanskega jezika. Nato piše »Journal-ov« dopisnik, kako nezadovoljna je pravoslavna srbska javnost s sklenjenim konkordatom, češ, da se bo važnost katoličanov v Srbiji po ustanovitvi nadškofije v Belgradu in dveh škofij v Novi Srbiji povišala nesorazmerno z njihovim številom. To trditev zavrača »Samouprava« tako-le: »Kolikor je nam znano, tega nezadovoljstva v srbskih listih ni bilo zapaziti. Mogoče je sicer — česar pa ne trdimo — da je tako mišljenje najti med poedinimi manj izobraženimi svečniki. Gotovo pa je, da v resnejših svečeniških krogov tak razpored katoliških škofov v Srbiji niti najmanj ne more vznemirjati, ker bo tem škofijam pripadlo le tisto število katoliških vernikov, kolikor jih v resnici je v Stari in Novi Srbiji. Ob tej priliki pa moremo pripomniti, da je Srbija iz svojega lastnega nagiba podvzela iniciativo za sporazumno rešitev tega vprašanja s sveto Stolico in da je bilo zadovoljna, da se je ta sporazum dosegel, ker se s pravilno ureditvijo tega vprašanja odvrnejo vse mogoče zablode in nesporazumi, ki bi mogla izvirati iz neurejenih odnosov z rimskokatoliško cerk-

vijo in neurejenega položaja njenih pripadnikov v Srbiji. Tako pa se bodo ti odnosi normalno razvijali in upamo, v dobro razumljenem interesu obeh strani. S tem sporazumom se odvrčajo tudi od Srbije vse one zlohotno razširjene legende o religioznem fanatizmu srbskega naroda. Srbski narod v resnici vroče ljubi svojo pravoslavno vero, a za tujo vero ne pozna mržnje, marveč samo spoštovanje. Konkordat med sveto Stolico in Srbijo samo uriduje in legalizuje razpoloženje v Srbiji in Srbija v resnici nima razloga biti vsled tega nezadovoljna.«

VELIKA AMNESTIJA V SRBIJI.

Belgrad. Kralj Peter je podpisal ukaz, ki proglašja amnestijo za vse one zločince, ki so bili do 25. oktobra 1913 obsojeni radi vohunstva, razžaljenja Veličanstva, razžaljenja skupščine oziroma poslancev in oblasti, radi hujkanja prebivalstva in radi upora proti oblastim. Amnestija se nanaša tudi na tuje državljane, ki so bili z danes izpuščeni na svobodo.

DR. JOVAN SKERLIČ UMRIL.

Belgrad. Pisatelj in mladoradikalni poslanec, vseučiliški profesor dr. Jovan Skerlić, ki se je vrnil pred tremi dnevi iz Prage, kjer se je udeležil Njegoševe slavnosti, je umrl po dvadnevni bolezni za vnetjem trebušne sluznice v 37. letu starosti. V današnji seji srbske skupščine so se spomnili smrti vseučiliškega profesorja dr. Jovana Skerlića prof. Nikolic, naučni minister Jovanović in zastopniki vseh političnih strank. Skupščina je odgojena v znak sčalja do ponedeljka. Vseučiliški profesor dr. Jovan Skerlić je bil eden najbolj znanih modernih srbskih kulturnih delavcev; zanimal se je tudi zelo za slovenske razmere in se mnogo pečal zlasti s slovensko literaturo. Izdajal je revijo »Srpski književni glasnik«. Kot politik je bil Skerlić Pašičev nasprotnik.

STROGA PREISKAVA RADI ZADNJIH DEMONSTRACIJ V ITALIJI.

Neapoljski prefekt odstavljen.

Dunaj. Na zahtevo avstrijske vlade je uvedla italijanska vlada proti prefektom onih mest, kjer so se vršile zadnje protiaustrijske demonstracije, strogo preiskavo. Prva žrtev preiskave je že padla. **Vlada je namreč odstavila neapoljskega prefekta Sorge in imenovala na njegovo mesto padovanskega prefekta Menzingerja.**

PREISKAVA ZOPER LAHE.

Piran. Oblast je zoper Lahe, ki so ob posetu angleških častnikov napravili odhod z laško trikoloro in vzklikali »Evviva Italia!« ter podobno, uvedla preiskavo.

UPOR HUERTINIH VOJAKOV.

Washington. Iz Vera Cruz se poroča, da so se uprli Huertovi vojaki in ustrelili nekaj častnikov, ki jim niso hoteli slediti. Pozneje so se vojaki udali generalu Zapata.

DRUŽINSKI BLAGOSLOV.

Milan. »Corriere della sera« poroča iz Palerma, da je na tamošnji ginekološki kliniki porodila neka Roza Salemi, zidarjeva žena iz Bagherije. Naenkrat pet otročičev, ki so dosedaj še vsi živi in zdravi. Žena je že preje porodila šest otrok, med temi dvoje dvojčkov. Njeno stanje je povoljno.

Gledališčni požar v Moskvi. Carjevo malo gledališče v Moskvi je pričelo 15. t. m. ob 11. uri dopoldne goreti. Ogrožene so sosednje velike trgovine.

Milijon mark je določila berlinska milijonarska rodbina Bleichröder za ustanovo, iz katere se bo pokrivala bolniška oskrba potrebnih bolnih oseb, osobito srednjega stanu.

Kasiran je na ukaz italijanskega vojnega ministra rezervni častnik dr. Curullo iz Peruggije, ker je v nekem predavanju v Rimu govoril v iredentističnem smislu.

Roosevelt je došel v Bridgetown, Barbados. Zdravje se mu je izboljšalo. Od tu odpotuje v Madrid k poroki svojega sina.

Karagorgijev zvon iz leta 1808. so našli v vasi Malisija v prizrenskem okrožju. Turki so bili zvon skrili na Sahat - Kulo, kjer so ga sedaj našli in ga preneso v Topolo.

Primorske vesti.

š **Pred deželnozborskimi volitvami v Pulju.** Tihota, ki je vladala v taborih vseh strank, je bila le mir pred biharjem. Čim bolj se bližajo volitve, tem temnejši postajajo politični oblaki. Vse stranke so že stopile s svojimi kandidati na dan, razun one, ki jo tvorijo volilci vojne mornarice. Kakor se iz zanesljivega vira izve, bo tudi ta skupina volilcev postavila svoje lastne kandidatje. Obeta se nad vse vroč boj na celj črti. Najhujši bo brezdvomno boj v hrvatskem okraju, kjer kandidira italijanskoliberalna stranka predsednika puljske podružnice »Lega nazionale« mestnega učitelja Corenicha

proti hrvaškemu kandidatu Stihoviču. Tema dvema kandidatoma pa bo stal najbrže nasproti tudi kandidat volilcev vojne mornarice. Če se uresniči, da bo skupina volilcev vojne mornarice postavila svojega kandidata, bo prišlo skoro gotovo do ožje volitve med hrvatskim in italijanskoliberalnim kandidatom. Nič manj vroč in strasten pa ne bo volilni boj v mestnem okraju, katerega smatrajo socialni demokratje kot svojo posest. V tem okraju kandidira italijanska liberalna stranka profesorja italijanske gimnazije Carvina, socialni demokratje pa svojega voditelja Lirussija. Proti tema dvema pa pride še kandidat hrvatskega delavstva dr. Pederin in kandidat skupine volilcev vojne mornarice, torej kar štirje. Najbrže bo tudi v tem okraju prišlo do ožje volitve med italijanskim liberalcem in socialnim demokratom. V okraju, kjer bodo laški liberalci kandidirali dosejanega deželnega glavarja dr. Rizzija, ni pričakovati nobenega pomembnega odpora. Tudi ne v slučaju, da mu postavi skupina volilcev vojne mornarice protikandidate. V tem okraju bi bilo mogoče dr. Rizzijevo pozicijo zrahljati le, ako bi bili italijanski krščanski socialisti za volilni boj sposobni. Kakor je pa bilo razvidno iz zadnje Spadarove akcije v Pulju, katero je sama italijanska duhovščina onemogla, pa ni pričakovati od te strani absolutno nobenega nastopa.

š **Komenski liberalci** so bili pretekli teden silno veseli. Izvedeli so, da je župan komenski g. Vinko Jazbec dobil od sodnije povabilo kot obdolženec po § 85 a. (poškodovanje tuje lastnine). Ker so zadnje občinske volitve razveljavljene, so bili divji od veselja, češ, sedaj, ko je župan v preiskavi, bo moral takoj iti. In res je g. župan dobil tako povabilo, vendar tako, da so liberalci po Komnu že prej govorili o tem, preden je on vedel. V ponedeljek je prišel g. župan na sodnijo. Sodnik g. Černe mu reče: »Vi ste zaslišani kot priča.« — »Ne, klican sem kot obdolženec,« pravi župan. — »Ni mogoče!« — Župan pokaže povabilo črno na belem. Ugotovilo se je, da je to napako napravila pisarna. Sedaj bi bilo pa zanimivo vedeti, kdo je liberalcem povedal, da je župan v preiskavi.

š **Razpisane so župnije:** Ajdovščina, Bukovo, Sv. Križ.

š **V redni občni zbor Društva jugoslovanskih železniških uradnikov** se vrši v nedeljo dne 17. maja ob 9. uri dopoldne v gledališki dvorani Narodnega Doma v Trstu.

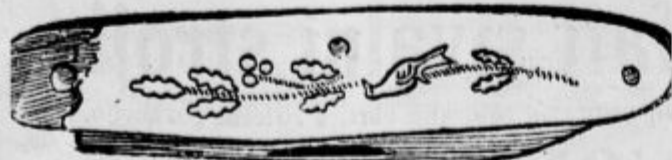
š **Štrajk ribičev.** Na tržaškem ribjem trgu (pravzaprav je pokrita lopa) vlada štrajk domačih ribičev, ker je magistrat takozvanim Čožotom, ki so renjokoli, odkazal ugodnejše stojnice.

š **Umrli** je v Pragi kand. pharm. Dragotin Ostani, rodni iz Bovca.

š **Rojak umoril rojaka na Nemškem.** — **Žalostne posledice šnopsarije.** »Novemu Času« poročajo iz Dortumunda na Nemškem: V soboto 2. maja je pilo in igralo v Mengede pri Dortumundu več naših goriških rojakov. Pri tem se je sporekel Alojzij Šuligoj s tovarišem Ludvikom Bavdaž. Po kratkem prepiru sta se dajansko poprijela. Ko so ju ločili, zapusti Šuligoj tovarišja. Koj za njim odide pa tudi Bavdaž, in Šuligoj z nožem prizadene sedemnajst ran, med njimi več smrtonosnih. Šuligoj je za dva dni v tukajšnji bolnici umrl. Morilec pa ubežal. Oblasti ga zasledujejo. Pijače in slabe družbe delajo iz naših ljudi ne le živino, ampak — zverino.

š **Pobegla haremska krasotica.** Minuli četrtek je priplul v tržaško pristanišče Lloydov parnik »Leopolis«. Na krovu tega parnika se je nahajala tudi neka dama, ki je vzbujala vsled svoje krasote splošno pozornost sopotnikov. Vozila se je v prvem razredu. Ta dama je hči znamenitega pretendenta na albanski prestol I z e t p a š e, poročena s turškim mogotcem Mazhar pašo. Kakor hitro je prišla v Trst, je zaprosila tukajšnje oblasti za varstvo. Nastanila se je v hotelu »Excelsior Palace« ter stopila takoj v zvezo z nekim tukajšnjim odvornikom, s katerim je že imela več posvetovanj. Lemma Abed — tako se zove lepa Turkinja — pripoveduje, da jo je njen soprog neprestano mučil, trpinčil in sploh postopal z njo brutalno. Zato je sklenila pobegniti iz harema. Posrečilo se ji je, da je pribežala na avstrijski parnik »Leopolis«, odkoder je potem prosila avstrijski konzulat za varstvo pred zasledovanjem svojega moža. Čim je bogati Mazhar paša zapazil nje beg, je takoj razposlal na vse strani svoje zaupnike in vohune, ki so jo tudi kmalu izsledili. Nesrečna Turkinja, ki je oblečena po najnovejši pariški modi, zatrjuje, da so jo med vožnjo neprestano zasledovali Mazharjevi ogleduhi, pred katerimi ni bila varna niti svojega življenja. Ona ima seboj svoje dragocenosti in dragulje, ki predstavljajo lepo premoženje.

š **Otrpnenje tilnika na vojni ladji »Zenta«.** Na šolski ladji »Zenta« je več

ČEGAV JE NOŽ?

Prinašamo sliko žepnega noža, ki ima na beli koščeni platnici po bosenskem načinu vdolane srebrne okraske v obliki hra-

stove vejice s ptico. Nož, ki ima eno veliko in eno majhno klinjo, je dragocen. Izročen nam je bil kot najden. Kdor kaj ve, čegav bi bil, naj nam naznani ime lastnika.

mornariških fantov (Schiffsjunge) oblolelo na otrpnjenju tilnika. V dubrovniški garnizijski bolnišnici leži na tej bolezni bolan Nikolaj Halter, v Kotorju je za to boleznijo umrl vajenec Henne, v mornariški bolnišnici v Pulju ležijo Avgustin Potočnik, Moric Weber, Andrej Ludwig in Aleksander Caloro. »Zenta« je zdaj v Pulju v kvaraneteni.

p Ogenj v Skednju. Sinoči ob 9. uri je izbruhnil požar v trgovini z jestvinami in kolonijalnimi blagom trgovca Karla Schumana v Skednju šteč. 313. Ogenj je nastal v skladišču, v katerem je bila večja množina jestvin, kakor fižola, riža, moke itd. Gasilci so ogenj po enournem gasenju pogasili. Škoda, ki jo cenijo na 6000 K, je pokrita z avarovalnino.

p Kongres industrialcev avstro-ogrške papirne industrije v Trstu. V prostorih tržaške trgovske zbornice je začel zborovati kongres industrialcev avstro-ogrške papirne industrije. Na kongres je došlo znatno število zastopnikov te stroke. Iz raznih na kongresu podanih referatov je zanimiva statistika o razvoju in napredku papirne industrije. Ta statistika navaja, da je bilo v Avstriji leta 1912. 335 papirnic, ki so izdelale 36.200 vagonov papirja v skupni vrednosti 247 milijonov kron. Od te množine se je eksportiralo 18.630 vagonov, in sicer 5150 vagonov preko Trsta. Leta 1912. pa je vsega skup prišlo v Trst 5700 vagonov papirja. Torej eno sedmino vse avstrijske papirne produkcije.

Obrtne vloge in drugačne vloge na politično oblast bo vsakdo lahko sam in pravilno napravil na podlagi nove ravnokar izišle knjige »Dolžan, Knjiga uradnih vlog«. Obrazci političnih, vojaških, davčnih, finančnih, sodnih in vseh drugih vlog za vsakdanje potrebe, ki stane 3 K, vezana 4 K, po pošti 20 vin. več. Ta velekoristna knjiga se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Spomini prvega sv. obhajila. Krasne, umetniško dovršene podobe, namenjene v spomin na najimenitnejši in najsrečnejši dan v življenju se dobe v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena podobe je na drugobarvanem papirju z napisom 15 vin., pod celoidom 90 vin. in je torej zelo nizka. Nadvse primerna kot darilo prvoobhajancem je tudi ravnokar izšla knjiga

Vzorniki prvega sv. obhajila. Zbral in uredil Anton Kržič. Cena 1 K, v platno vez. 1 K 60 vin. V tej knjigi je podan šopek najspodbudnejših vzorov za prvoobhajance, ki bo na otročjo dušo blažilno vplival ter jih navajal k lepemu bogoljubnemu življenju. Za darilo je nadalje nadvse primerna zbirka:

Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva, ki obsega tri zvezke, izmed katerih stane vsak nevezan 60 vin., vezan 1 K. Ker obsega vsak zvezek nad 150 strani, je cena zelo nizka. Zbirka podaja krasne podučne in vzgojne življenjepise mladinskih vzornikov.

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Nevarna doba v otrokovem razvoju obsega prva leta, ko potrebuje nežen organizem za svoje uspanje prevdarne pomoči v prikladni hrani in v tem kočljivem času porablja vse matere Nestléjevo moko za otroke, ker je okusna, zelo redilna in lahko prebavna. — Poskušnje pošilja popolnoma zastoj; Henri Nestlé, Dunaj, I., Biberstrasse 5 k. 1115

Slepo črevo, dasi čisto nepotrebno našemu organizmu, je vendar najbolj občutljivo. To se pokaže posebno pri vnetju slepiča, ki nastane največkrat vsled zastajanja. Pametno negovanje zdravja zabrani, da se v prebavnem kanalu ne ukorenini bolezen. To se doseže najlažje z redno uporabo naravne Franc Jožefove grenčice. Po poročilu, ki ga je izdalo zdravniško vodstvo c. in kr. avstr. ogrske 14. garnizijske bolnice, povzroči ta rudnica odvajanje brez vsakega neprijetnega občutka. Franc Jožefova grenčica se lahko zauživa tudi delj časa in ne zapusti črevesnega oslavljenja, kakor se to dogaja pri drugih enakih sredstvih. Dobi se v lekarnah, drogerijah in prodajalnicah rudninskih vodč.

Važnost naj se polaga na besedo „Scott“!

Zaupanje, ki si ga je pridobila Scottova emulzija ribjega olja tudi v zdravniškem svetu je dalo in daje dannadan povod za podtikanje in hvaljenje drugih baje »ravno tako dobrih« emulzij. Vi pa ravnate

v svoem lastnem interesu, ako ostanete pri originalnem izdelku Scottove emulzije, kajti edino ta emulzija ribjega olja je na Scottov način prirejena in uživa že skoro 4 desetletja svetovno slavo.

Zato zahtevajte in kupujte le Scottovo emulzijo!

Cena originalni steklenici je 2 K 50 vin. Dobi se v vseh lekarnah. Ako se pošle 50 vin. v znakah na Scott & Bowne, G. m. b. H., Dunaj VII, in se sklicuje na ta časopis, pošlje se mu ena pošiljatev potom lekarno na poskušnjo. 2777

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 16. maja 1914.

Pšenica za maj 1914	13:88
Pšenica za oktober 1914	12:21
Rž za oktober	9:83
Oves za oktober	8:10
Koruzza za maj 1914	7:23
Koruzza za julij 1914	7:54

Rihard Nardin

Mici Kunstelj

zaročena

Vič—Vrhnika

1884

dne 16. maja 1914.

MAGGI JEVA kocka

po **5** vin.

za hitro pripravo
gotove goveje juhe

je najboljša!

1674

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom in prijateljem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena sestra, mati, stara mati, tašča, gospa

Marija Tušar

vдова c. kr. žgalniškega nadpaznika

danes, dne 14. maja v starosti 74 let, nagloma v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage ranjke bo v soboto, dne 16. maja ob 4. uri popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi.

Idrija, 14. maja 1914.

Žalujoči ostali.

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, tem potom, da so stvari, katere sem govoril o gospodični Mariji Potočnik z Jesenic, neresnične, in obžalujem svoje nepremišljeno govorjenje.

Jesenice, 5. maja 1914.

Anton Pengal, posestnik z Jesenic.

Sprejmeta se takoj

1492

dva ključavničarska pomočnika

samostojna delavca za stavbna dela in z dobrimi izpričevali. **Fran Šmajdek, Jesenice, Gorenjsko.**

Zahvala.

Kakor je že znano, smo imeli dne 30. m. m. velik požar v naši vasi. Podsipani posestniki smo bili zavarovani pri »Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani«. Požar je nam uničil vsa naša poslopja in premočnine.

Takoj drugi dan je prišel gospod ravnatelj sam kot cenilni organ in zastopniki iz Toplic in Soteske. Takoj so škodo ocenili. In že čez 3 dni so nam v našo popolno zadovoljnost izplačali odškodnine. Nesreča strašna: Kdor hitro da, dvakrat da. Vsak zaveden gospodar, ki še ni zavarovan pri domači slovenski zavarovalnici, naj gleda v korist svojo in svojega domačega ozemlja, da ne bo šel naš slovenski denar v tuje roke. Torej ne poslušajmo naših nasprotnikov, ki so prvi pri zaničevanju, a zadnji pri plačevanju.

Podhosta, dne 10. maja 1914.

Fr. Blatnik, posestnik, Ivan Petschauer,
Fr. Gorše, posestnik, Iv. Krakur, posestnik, Josip Petschauer f.,
nogoreci, prič. 1658

Vabilo

na

XIII. redni občni zbor

Okrajne hranilnice in posojilnice v Škofji Loki,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil

v torek, dne 26. maja 1914.

ob 6. uri zvečer v sejni dvorani »Gasilnega doma«.

Dnevni red:

- Potrjenje letnega računa.
- Razdelitev čistega dobička.
- Izvolitev načelstva in nadzorstva.
- Privoljenje remuneracije načelstvu.
- Slučajni predlogi po § 36 pravil.

Opomba: Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se obenem razpiše drug občni zbor na isti dan, pol ure pozneje v istem kraju, kateri bode v zmislu prvega odstavka § 35 pravil sklepal brezpogojno.

V Škofji Loki, dne 14. maja 1914.

1652

Načelstvo.

Kontoristinja

s prakso, popolnoma voščena slovenskega in nemškega jezika in strojeplisja, se išče takoj za malo obrt. Knjigovodstvo preprosto.

Ponudbe z navedbo plače na upravnishstvo »Slovenca« pod šifro: 1653.

Sprejme se za takoj: 1692

kontoristinja zmožna samostojne nemške in slov. korespond., laščine zmožne imajo prednost, Za mesec avgust

1 trgovski pomočnik manu-fakturist. Samo vojaščine prosti naj se zglašajo; **2 prodajalki** samo v Ljubljani stanujoče naj se zglašajo

in **1 učenec**

pri podjetju zvezdnih tkanin »HERMES« brata Wokač v Ljubljani.

Odda se v Vižmarjih št. 25, p. št. Vid nad Ljubljano takoj enonadstropna:

1655

hiša

obstoječa iz 2 sob, kuhinje in drugih pri-tiklin, ter enega dela vrta. Več se izve pri Fani Bizjak, Vižmarje 22 (št. Vid n. L.)

Potrtega srca naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš dragi in ljubi oče, gospod

Janez Zorman

posestnik in trgovec

v petek dne 15. maja ob 8. uri zvečer po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 63. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Zemski ostanki nepozabnega ranjkega se prepeljejo v nedeljo dne 17. maja ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Sp. Šiški k Sv. Krištofu, kjer se polože v rodbinsko rakev.

Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi oo. frančiškanov v Ljubljani.

Sp. Šiška, dne 16. maja 1914.

Ivan, Vinko, Tone, Anica Pogačnik, roj. Zorman
sinovi. hči.

Fran Pogačnik, zet.

Štev. VIII 201/14/7

Oklic.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani sta po prošnji lastnice Jožefe Vodišek, posestnice iz Spodnje Šiške h. šteč. 156 in 223 na prodaj po javni dražbi sledeči nepremičnini, za kateri sta se ustanovili pristavljeni izklicni cen in sicer a) hiša številka 156 v Spodnji Šiški z drvarnico, dvoriščem in malim vrtom (parcela šteč. 457/22) za izklicno ceno 10.500 K, b) hiša šteč. 223 z večjim vrtom v Spodnji Šiški za izklicno ceno 8.500 K. Dražba se bo vršila

28. maja 1914 ob 3. uri popoldne

na licu mesta v Spodnji Šiški šteč. 156.

Vsak ponudnik mora pred začetkom dražbe položiti kot varščino deseti del izklicne cene. — Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo. — Na posestvu zavarovanim upnikom ostanajo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je vplačati pri sodišču v 14 dneh od dražbenega potrdila računjeno s 6% obrestmi od istega dneva naprej.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri podpisnem sodišču v izbi šteč. 33.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII.

dne 13. maja 1914.

1681

Puch kolesa

najnovejši model 1914. — Najboljši material in konstrukcija. — Zaloga pneumatike, svetilk itd. 637

Pfaff šivalni stroji

Najnovejši so neprekosljivi, pripravljeni za vsako obrt, z 10 letno garancijo.

IGN. VOK, specialna trgovina s šivalnimi stroji in kolesi

Ljubljana, Sodna ulica šteč. 7.

Idrijske novice.

i Idrijsko okrožje Orlov je imelo pretečeno nedeljo občni zbor. Vreme pač ni bilo ugodno za tak sestanek, vendar so se v precejšnjem številu odzvali celo iz Žirov. Radi naliva niso prišli v kroju, udeležili se svete maše in pridige ob 10. uri, malo pokosili v Didičevem hotelu, potem pa fakoj začeli z zborovanjem. Reševali so se društvene zadeve, debatirali prav živahno, a stvarno. Znatno napredek se vidi od leta do leta pri naših fantih. Pred leti so bili bolj plašljivi niso se upali z besedo na dan, le bolj poslušali so in glasovali za stavljene predloge. A sedaj vidimo kako naši »Orli« boro društveno glasilu, kako tudi sami kaj prevdarjajo in potem s precej gladko in lepo besedo posegajo v debato in ne vprašajo kdo govori, temveč s kakimi razlogi podpira svoje nazore. Smo res ponosni na tako mladino! Po šmarnicah je predaval brat Froelich eno uro. Opisal nam je Kolpinga. Polna dvorana prijateljev »Orlov« se je bila zbrala in vsi so prav pazljivo sledili govorniku. Takoj po končanem vzporedi so se zopet peš podali na svoj dom. Nedeljski shod gotovo ne bo brez sadu ostal.

i Idrijska stara korenina Marija Abram je umrla. Dočakala je lepo starost 77 let, dasi je bilo v prejšnjih letih več pomikanja in skrbi. Rudarji so prej dobivali plačo le bolj v naturalijah, ako je kateri na mesec v denarju dobil 5 gld. je bilo že veliko. In vendar je študirala dva sinova, ki sedaj župnikujeta eden v Črnem vrhu in drugi v Košani. Marsikateri bode vprašal, kako je bilo to mogoče pri tako pičlih dohodkih. A kar takrat niso mogli močje, to so dopolnjevale žene. Čipkale so noč in dan, edina pot od blazinice je bila jutraj k maši, čez dan se je pa gospodinjsko opravilo menjevalo nepretrgoma s čipkanjem. In doseglja je res dve novi maši pri sinovih, uspeh po katerem se dandanes kaka mati hrepeni. Če tudi je pozneje živila pri sinu župniku, vendar je bila vedno z dušo in telesom Idrijska, ki se je zanimala za vsake novice in s pravo slastjo prebirala idrijske novice in naših listih. Kako srce je imela do revežev je še na zadnje pokazala. Prepustila je zavarovalnino pri našem pogrebem društvu idrijski Vincencijevi družbi, zakar se je bodo podpiranci gotovo v molitve spominjali. Naj blaža žena v miru počiva in vživa onkraj groba zaslužno plačilo.

Tržiške novice.

i Zdravstveno okrožje za tržiški sodni okraj si je izvolilo v torek sledeči odbor: tržiški župan Franc Ahačič in podžupan Ludvik Grasmeyer iz Tržiča, Jožef Ahačič, župan v Križu, ter Florijan Zaletel, posestnik in občinski svetovalec v Križu, Janez Zupan, župan v Kovorju, Franc Zupanc, župan pri Sv. Katarini, Jakob Meglič, župan pri Sv. Ani. Namestniki: Lovro Aljančič, posestnik in gostilničar v Bistrici, Anton Godnov, posestnik v Dolini.

i Zgradba nove klavnice se je v zadnji občinski seji soglasno oddala najnižjemu ponudniku g. Matku Curk, stavbenemu podjetniku v Tržiču, tesarska dela g. Derpiču, podjetniku v Lancovem pri Radoljici. Nadzorstvo zgradbe prevzame g. Treo, profesor na c. kr. obrtni šoli v Ljubljani. Zgradba se je oddala za več nego 5000 kron ceneje kakor je bila razpisana.

i G. Franc Slabé, farni organist, odide z junijem na svojo novo službo v Št. Vid nad Ljubljano.

SUKNA in modno blago za gospode in gospe dobe zasebniki najbolj iz prvo vrstne izvozne hiše 34
= Prokop Skorkovský & sin =
HUMPOLEC (Česko)
Velika izbora. — Vzorci na zahtevo franco.
Na željo hotim dati takoj izgotoviti gospodnje oblike.

Zobna krema

KALODONT
Usna voda

Naravna

BILINSKA
KISLA VODA

najbogatejši alkalični (natron litjev) kiselica na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti »Bilinske« izvolite vprašati hišnega zdravnika. 624

Izurjeni solidni agentje

se iščejo za prodaje poljedelskih strojev in motorjev. Ponudbe pod »Maschine« odpremlja aenčna pisarna **Eduard Braun**, Dunaj I. Rotenturmstrasse 9. 1009

Ženitna ponudba.

Premožen posestnik na deželi bi se rad oženil z ne nad 30 let starim dekletom; posebno premoženje se od nje ne zahteva, pač pa vernost in če možno sposobnost za gostilničarsko obrt. Slike in pisma se do konca maja pošiljajo na upravo našega lista pod šifro »Majnik 1914/1906.« Tajnost jamčena. 1606

Mostne, živinske in druge tehtnice

se dobijo najceneje in najsolidnejše pri domači tvrdki

Ivan Rebek

stavbno in umetno ključavničarstvo v Celju. — Ceniki na razpolago, brezplačno in franco.

Sanatorij Elizabetišče

za notranje, kirurške in ženske bolezni (bol. potreba sester križark).

Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerno. V sanatoriju moderno opremljeno z vsemi zdravilnimi pripomočki.

Poljanska c 16.

Telefon št. 141

Specialna trgovina za damske hišne halje

najnovejši dunajski modeli

od K 6.— naprej

BENEDIKT & Co. Ljubljana.

Specialiteta K 20.—

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so noga najbolj prilastni, lični in najboljše kakovosti

Naprodaj samo pri

JULIJI ŠTOR, Ljubljana

Prešernova ulica šte. 5.

Goišerski čevlji za turiste.
higijenični čevlji za otroke.

Cena: 12-50

2938 (52)

Cena: 16-50

Zdravniki označujejo kot najboljšo sredstvo zoper

Kašelj
oslovski kašelj, milijoni rabijo slastne

briljavost katar in zastiranje, krčni in

Kaiserjeve prsne karamele s tremi tejkami

6100 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in za zdravnikov najmanjše gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bonboni.

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev

Prodajajo jih v Ljubljani lekarnice: U. pl. Trnkoczy, R. Sulnik, Dr. G. Piccoli, Deželna lekarna, Mr. Ph. Bohinc, Mr. Ph. J. Cizmar, Ant. Kane, drogerija, drogerija »Adria«. — Na deželi: D. Firš, Idrija, J. Bergmann, Novomesto, C. Andrijašič, Novo mesto, Jur. Hus, Vipava, M. Wacha, Metlika, A. Roblek, Radovljica, H. Brili, Litijska, K. Savnik, Kranj, Fr. Baccaricchi, Postojna, Jos. Močnik, Kamnik, E. Burdych, Skofja Loka, Ph. Mr. E. Kozelj, Jesenice, Ph. M. B. Lavič, Trzin, J. Ančič, Rūbnica, Hotovar, Vrhnika in mestna lek. v Ormožu ter trgovine: V. Arko, Senožeče, Jos. Ružič, Litijska, J. Kandusar, Mengeš. 294

CYCLES

KINTA
K.C.L.

so splošno priljubljeni ker so nedosežni v teku in trpezrosti.

Blagovolite si jih ogledati ali zahtevajte cenik.

Karel Čamernik & Ko.

špecialna trgovina s kolesi, avtomobili, motorji in posameznimi deli.

Mehanična delavnica in garaža

Ljubljana

Dunajska cesta št. 9-12.

Med

zlatorumen trčan, zjamčeno čist v dežicah s 4 1/2 kg vsebine razpošilja po K 8-50.

Čebelarna 3944
Ilirska Bistrica.

Sanatorij Gutenbrunn in mestno zdravilišče.
BADEN PRI DUNAJU, Solne in zračne kopeli, močno solnce, kardioratija, zdravljenje z radijem. (Dr. Erik Kühnelt.) Zdravnik vodi: Dr. Oto pl. Aufschneider in oes. svet. dr. D. Podzahradsky. Pojasnila zastoj. 1469

MATTONIJEV

GISSHÜBLER
naravna alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih katarjih, obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno

podpiralno sredstvo

pri karlovarjskem in drugih kopelišk h zdravljenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih 24 38 in trajno porabo. (I. IV.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**, železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franco.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jstvinami in vinom.

Zaloge pri Mihael Kastner-u, Peter Lastniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

RADIUM

STRAPAZ-IN TKANINE

tovarne B. SPIEGLER in SINOVI, Hronov

so izdelane iz najfinejše Amerika-preje ter so v lepoti in trpežnosti neprekosljive. Imajo prednost, da ostanejo v perilu snežnobele ter so znatno cenejše kot konkurenčni izdelki. Dobivajo se v poljubni širjavi in debelosti za vsakovrstno živотно ali posteljno perilo v manufakturni trgovini.

J. CIUHA, LJUBLJANA, Pod Trančo.

Zahtevajte vzorce za pralno preizkušnjo.

Letna produkcija čes 2000 Lokomobil.

HEINRICH

LANZ

MANNHEIM

Naslov za brojavke: LANZFILIALE DUNAJ.

Pisarna: DUNAJ VIII. Laudongasse 9. Telefon 18881 b.

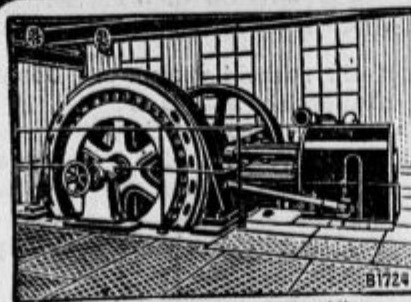
Vročeparne-Lokomobile
z zaklopnim krmilom „Sistem Lentz“

Jednostavna postrežba.

zmogost do 1000 PS.

Največji prihranek.

Obisk inženirja in posrednika brezplačno.

LANZOVE vročeparne Lokomobile s varnostno vezano Dynamo. B1724

CRIKVENICA

pri Reki ob Jadranskem morju.

Edino mersko kopališče Jadranskega morja s 3.0 metrov v morje strmo obale z najfinjšim peskom po ti. h.
Natančni prospekti in pojasnila pri zdraviliški komisiji.

klimatično zdravilišče in mersko kopališče

1 1/2 ure parniške vožnje z Reke.

925

Eldorado za slabotne otroke!

1455

Moške obleke

fino izdelane v veliki izbiri od kron 16.— do kron 60.—

„Pri škofu“

Ljubljana, Pred škofijo št. 3 (zraven škofije).

Genik na zahtevo brezplačno.

Največja izbira švicarske vezenine!

Dobro platno in tkaninoza perilo, posteljne garniture,
nevestine opreme, zanesljivo
dobre kvalitete se kupi pri:**A. Šarc-u**

lastnica Jadviga Šarc,

Ljubljana. Selenburgova ulica 5. Ljubljana.

Kompletne nevestine opreme od K 380.— dalje.

Nogavice in druge petenine, dalje perilo, ovratnike in v to stroko splošno
dajoče blago dobije najceneje v
specialni trgovini**A. & E. Škaberné**

Velika izbira:

Mestni trg 10

Solidna postrežba

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 17, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale,
obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, pri-
prosto in najfinije, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. —
Izdeluje tudi**bandera in baldahine**er izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja
samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno
delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno
prevzame.

13

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovane in podorne trdote daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje priznane izvrstno apno.

Priporočila in izpričevala

raznih uradov in najslavitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj I., Falckestrasse 1.

Št. 676.

RAZPIS.

1623 3

Mestna občina Črnomelj razpisuje:

I. Službo

knjigovodje

mestne hranilnice v Črnomlju z letno plačo 2400 K in pravico do treh triletnic po 200 K.

Prosilci z večletno prakso imajo prednost.

II. Službo

praktikanta

mestne hranilnice v Črnomlju z letno plačo 1000 K.

Prosilci morajo imeti izpričevalo vsaj o dovršeni trgovski šoli ali trgovski akademiji.

Prošnje s prilogami je vložiti pri mestnem županstvu v Črnomlju do 1. junija 1914.

Mestno županstvo v Črnomlju,

dne 10. maja 1914.

Župan: Dožar.

A. Hauptmann-a nasledniki**A. ZANKL sinovi**

Ljubljana.

Tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev

priporoča:

Oljate
barveSuhe
barveEmajlne
barveFasadne
barve

Marijin trg št. 1.

priporoča:

vsa vrste: firnežev,
čopičev, lakovMavec
(Gips)Olje za pode
in stroje

Karbolinej

Naslov zadostuje:

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastojl

213

Ceniki zastojl

Trgovina s špecerijskim blagom.

Na drobno in na debelo.

A. ŠARABON, LJUBLJANA**Glavna zaloga rudninske vode.**Apenta,
Fran Jožefova,
Friedrichshallska,
Herkules,
Hunyadi Janoševa
Pöllna,
Rakozjeva palma.Šaratica,
Šternov,
Zaječiška (Seidschitzer),
Bilinska slatina,
Bonifacijev vrelec,
Contrexéville,
Emška Kränchen.Fachiška,
Francovovarski Nata-
lijin vrelec,
Glessbübelska slatina,
Gleichenberški vrelec,
Guberska srebrenica,
Hallška jedova voda.Karlovoarski vrelec,
Kronorški štel, vrelec,
Levico, močna in lažja,
Marijinovarki vrelec,
Preblavška slatina,
Rogaška slatina,
Styria-vrelec, Zab. 25 stkl.Donati-vrelec, Zaboj s
25 steklenicami,
Roncigno,
Salvator,
Seiter (kraljevski),
Vita-vrelec,
Vichy.Wildunški Helenin,
vrelec,
Darkavska jedova sol,
Karlovoar, vrelečeva
sol v kristal, ali prašku,
Mattonijeva močvir-
ska sol.Velika pražarna za kavo in mlin za olšave
z elektr. čnim obratom.

Zaloga spirita in žgan. h. pišč.

Gospodarstvo.

g Čebelarški tečaj na Grmu priredi kmetijska šola v nedeljo dne 7. in v ponedeljek dne 8. junija s sledečim sporedom: V nedeljo dne 7. junija od 2. do 4. ure popoldne: Življenje in razvoj čebel. Sovražniki in bolezni. — Od 4. do 6. ure: Izdelovanje domačega in dzierzonovanega kranjskega panja ter razkazovanje raznih panjev s premakljivimi satniki. — V ponedeljek 8. junija od 7. do 11. ure dopoldne: Oskrbovanje čebel. Najvažnejše čebelarstvo orodje. Čebelna paša. Pitanje čebel. — Popoldne od 2. do 4. ure: Razni panji. Vzgoja matic. — Izdelovanje okvirčkov. Vlivanje umetnega satja in pritrdjevanje z žico. Uporaba medu in voska. — Pouk bo združen s praktičnim razkazovanjem v šotskem čebelnjaku. Oddaljenim in podpore potrebnim čebelarjem s Kranjskega povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in dovoli 1 K 50 vin. podpora na dan za prehrano. Podpora pa dobi le tisti, ki za njo po dopisnici do 31. maja t. l. prosijo in ki se mu je izrecno dovolila. Vabimo naše čebelarje in fante k obilni udeležbi!

g Vinogradniški tečaj na Grmu priredi kmetijska šola v ponedeljek, dne 15. junija, in torek, dne 16. junija t. l., s sledečim sporedom: V ponedeljek, dne 15. junija, od 2. do 5. ure popoldne: Najvažnejša dela v vinogradu. Trtni škodljivci. Žvepljenje in škropljenje. V torek, dne 16. junija, od 8. do 11. ure dopoldne: Zeleno cepljenje in ravnanje s cepljenkami. Izbira gumijevih trakov. Praktično razkazovanje zelene cepitve. Popoldne od 2. do 5. ure: Praktične vaje v poletnih delih v šolskem vinogradu v Cerovcih. Razkazovanje škroplilnic in žveplalnikov. — Kdor se želi udeležiti tečaja, naj se priglasi po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija, Kranjsko) do 3. junija t. l. Oddaljenim in podpore potrebnim vinogradnikom s Kranjskega povrne ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in po 1 K 50 vin. na dan za prehrano. Podpora dobi pa le, kdor za njo pravočasno po dopisnici prosi in se mu je izrecno dovolila. Vabimo naše vinogradnike in fante k obilni udeležbi!

Baška otek Kerk. Istra
Slovensko kopališče.
Prospecte pošilja Ante Tudor, lastnik hotela „Velebit“.
Sobe naj se izvolijo naročiti pravočasno. 1473

Mnogo denarja prihranijo kolesarji!

K 85- mesto K 125- razpošiljam za reklamo

500 novih „Torpedo“-koles na prosti tek elegantne izvršitve, s svežo pneumatico in triletnim jamstvom. Isti z gorsko pneumatico K 90-.

Novi plašči K 4-5, 6-8. Zračne cevi K 250, 3-50. Popravila, emajliranje, ponikljanje in vsi deli po tovarniški ceni. — Če se sklicuje na „Slovenca“ 5% popusta na moje nizke cene v 1583 ceniku. — Tovarniška zaloga:

A. Weissberg, Dunaj II, Untere Donaustr. 23/III.

Ceniki zastoj. Dopisuje se slovensko. Kupčija na obroke izključena.

Zahtevajte

različne vzorce za ženske in moške obleke iz

Prve gorenjske razpošiljalnice

Ivan Savnik, Kranj, Gorenjsko št. 152.

Hčerke boljših rodbin

se sprejmejo za bodoče šolsko leto, v dobro hišo na stanovanje in hrano. — Kje, pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 1467. (Znamka za odgovor.)

birmanska darila

kakor: ure, verižice, obeske, prstane, uhane itd. po znano znižanih cenah. Edina zaloga najboljših ur z lastno znamko „Tupa“.

Lastna delavnica z električnim obratom za popravila in nova dela.

Lud. Černe

juvelir in trgovec
Ljubljana, Wolfova ulica 3.

110 podružnic 200 zalog

Podružnica:

1558

Ljubljana
Šelenburgova ulica 7

Pošiljanje po pošti na vse kraje cesarstva od 5 kg naprej franko

Vzorci od žgane in surove kave zastoj in franko

Žvepleno zdravilišče

Varaždinske toplice (Hrvaško)

Železniška, poštna, telefonska in brzojavna postaja. Nov zdraviliški hotel z elekt. razsvetljavo.

staroznana radioaktivna žveplena kopel 58° C, priporočljiva za

lrganje, revmo, ishijo itd. Pirna odpravilnica za bolezni v vratu, krhlu, prsnih, jetrih, želodcu in v črevesih, Električna masaža, blatne, ogljene kisline, in solne kopelji, Odprto celv leto. Moderni komfort. Novi hoteli. Krasna okolica. Vojaška godba. Prospekti zastoj od zdraviliškega ravnateljstva. Zdraviliški zdravnik dr. I. Lochert.

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF

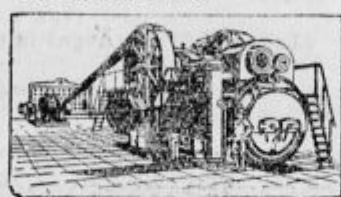
delniška družba

Magdeburg-Buckau

Podružnica: DUNAJ III, Am Heumarkt št. 21.

Dunaj 1913: Zlata kolajna.

Honfuter 1913: Zlata kolajna s posebnim priznanjem in srebrno državno odliko.

Lokomobili
z nasičeno in pregreto paro.

Originalna izpeljava Wolf. . . . 10-800 HP.

Najizdatnejša vporaba sile za vse obrti.

Dosežaj izdelanih nad 1 milijon HP.

Proda se prostovoljno nezadolženo

kmetjsko posestvo

obsegajoče nad 44 hektarov, z zaraščenimi gozdovi, dobrimi travniki in pašniki, obširnimi vrtovi z najboljšim sadnim drevjem in rodovitnimi njivami, s hišo, podom, hlevom, dvema kozolcema, štirimi šupami za seno, sušilnico za sadje, z vso živino in z vsem gospodarskim orodjem, vse skupaj za 34.000 K.

Izplačati je treba takoj le 6000 K.

Kdor se za to posestvo zanima, poišče potrebne podatke in pogoje pri lastniku g. Jože Maroltu iz Gostinca, pošta Laze ali pa pri g. Mate Hafnerju, c. kr. notarju v Ljubljani, Sodnijska ulica števil. 5. 1508

Pisarna za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

J. Rozman, Kranj

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarno-varno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic. 264

IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercialne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. Instalacije. Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago.

Hotel na deželi!

Odda se takoj v najem stari, dobroznani, ob državni cesti stoječi

hotel pri „črnem orlu“ na Vrhniki.

Na razpolago so lepi gostilniški prostori, kavarna, vrt s kegljiščem in sobe za tuje. Po vseh prostorih je napeljana acetilenčna razsvetljava.

Pri hotelu je tudi avtomobilna postaja, ter se lahko z malimi stroški priredi garaža. Hotel je zelo pripraven za letovišcarje.

Najemnik hotela upravlja k hotelu spadajočo mostno tehniko za javno tehtanje in uživa nje dohodke.

Reflektanti naj blagovolijo staviti svoja vprašanja in ponudbe na:

JOS. LENARČIC, Verd, p. Vrhnika (Kranjsko). 1560

G
A
N
G
L
I
O
N
A
L

iz najboljših rastlin pripravljen čaj, ki ga z uspehom uporabljajo

kot domače sredstvo zoper živčne bolezni

Ta čaj pomiri živce, lajša bolečine, odstranja krče, tvori kri, podeljuje sladko spanje, pospešuje telesno moč in prebavo. Ganglional-čaj ne vsebuje nikakih omamljivih snovi.

Edino pristen se dobi pri c. kr. dvor. in nadvojvod. kamornem založniku

JULIJ BITTNER REICHENAU, N. A.

Cena škatlici z vpor. navodilom K 3—. Kjer ga ne dobite v lekarni, naročite ga proti vposlatvi K 3— franko po pošti.

Najboljši češki nakupni vir!

Cena posteljno perje.

1 kg sivega, dobrega, poljenega 2 K; boljega 2 K 40 v; prima poljenega 2 K 80 v; belega 4 K; belega pulastega 5 K 10 v; 1 kg svetlejšega snežnobeloga, poljenega, 6 K 40 v, 8 K; puha sivega 6 K, 7 K; belega, tinea 10; najtinejši sprni puh 12 K.

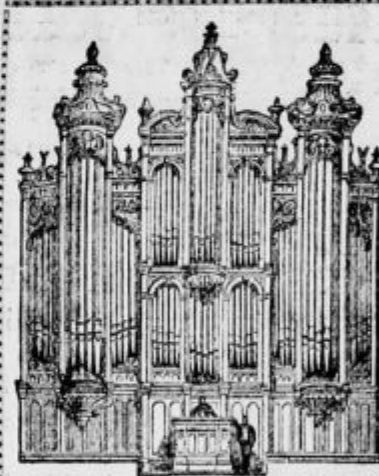
Naročila od 5 kg naprej franko. 2352

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, ena pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm široki, poljena z novimi, sivimi, prav stanovitnim puhaštim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavnice 3 K, 3 K 50 v, 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K 70 v, 17 K 80 v, 21 K; zglavnica 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50 v, 5 K 20 v, 5 K 70 v, spodnja pernica iz močnega, črtnatega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80 v, 14 K 80 v. Razposilja se po povzetju, od 1 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natančni cen. gratis in franko. S. BENISCH, DESENICE št. 818 (Češko).

L. Mikosch
tovarna delnikov
Ljubljana, Mostal try 15.

Fr. Uršič tovarna orgel
Trst, Via Farneto št. 28.

Pozor! Pozor!

Botri in botrice

kupujte birmanska darila pri tvrdki

Daniel Zupanc

novi otvorjena

trgovina zlatnine, srebrnine in ur

Sv. Petra cesta št. 8.

nasproti hotela Lloyd.

Vsa nova dela in popravila izdeluje v svoji lastni delavnici, Wolfova ul. št. 6, ker je največja na Kranjskem in brez konkurence. 1533

2 × 2 = 5

to ni bilo in ne bode. Resnica pa je, ako bobovi kavi mojo izvrstno žitno kavo prinesite, dobite krasen, izvanredno fini zajutrek in ravno za polovico ceneji, kajti moja najfinejša žitna kava stane 5 kg samo K 3-50 v lepi vrečki vsake poštnice prosto in vrhu tega dobite v dar še dve lepi, prav koristni darili. Ako niste z mojo žitno kavo zadovoljni, povrnem denar. Naročite si takoj, a le pri

K. Tišler Schönfeld pri Bečovu (Češko). 1186

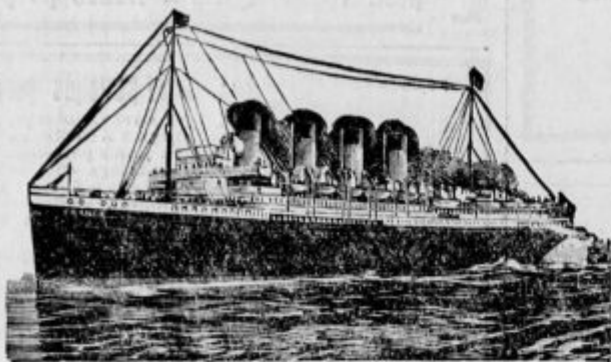
Samo 5 dni z brzoparniki francoske družbe !!

Najkrajša
vožnja iz**Havre v New York**

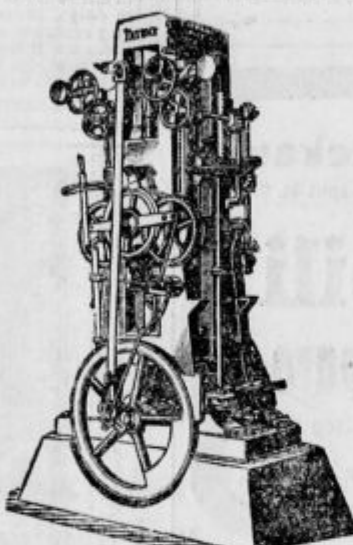
odhod iz Ljubljane vsak torek.

Vožnja iz **HAVRE V KANADO** vsaki mesec enkrat.

Veljavne vozne liste za vse razrede in vozne listke za potnike iz Amerike nazaj v domovino dobiš edino pri 1929

ED. ŠMARDoblastveno potrjena po-
tovalna pisarna v

Ljubljana, Dunajska cesta 18

v hiši Kmetijske posojilnice nasproti
gostilni pri „Flgovcu“.Izdaja vozne listke po vseh že-
leznicah za prirejanje zabav-
nih in romarskih vlakov. Vsa
pojasnila istotam brezplačno.Polno-jarmeniki za žage
in stroji za obdelovanje
lesa vseh vrst, posebno
patentovani brzo-jarme-
nik, jarmenik - cepilnik,
venecijan. jarmenik, eno-
stavnostni in dvojni.Stroji za mizarje, ko-
larje, strugarje, sodarje,
tesarje itd.Vsakovrstni stroji za
izdelovanje pohištva iz
upognjenega lesa.Stroji za lupljenje lesa.
Stroji za izdelovanje les-
ne volne.Vodne turbine največ
porabnih stopinj.Precizijski regulatorji.
Patent priglasičen.Stroji za izdelovanje
cement. sodov. Moderne
transmisije.Prevzema popolno o-
premo tovarn za celo-
kupno lesno industrijo.Najboljša priporočila
mnogo velikih in manjših
obratov tu in inozemlju.Tačasno v delu: tur-
binska naprava za proo
kranj. dež. električno. 2
turbini po 1600 konj. sil.

Tovarna za stroje G. TONNIES, Ljubljana. R.

Dunajska cesta št. 35. — Ustanovljeno 1847.

ŠTEFAN NAGYIrgovina z železnino
Ljubljana.

priporoča svojo izbrano zalogo

brzoparnikov za krmo, sesalk za
gnojnice, vodnih sesalk, kovanja za
stavbinsko stroko, orodja vseh vrst,
kopalnih banj, železnega pohištva,
vrtnih miz in stolov, štedilnikov,
kakor tudi vseh predmetov, spa-
dajočih v to stroko. Najnižje cene!Največja in
najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov**Avg. Drelse v Ljubljani**

Mnogokrat odlikovana,

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na
štedilna ognjišča in pečipreproste in najfineše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih
najbolj strokovnjski, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Zupnišcem
samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

Ustanovljeno 1. 1893.

Ustanovljeno 1. 1893.

Vzajemno podporno društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanijim
vlagateljem so za poši-**5%**ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno položi-
nice poštne hranilniceZadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačil m.
Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karel Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Clani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v p. k. v Ljubljani; dr. Ferdo Oekal, stolni kano-
nik v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kano-
nik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani;
Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v
Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbic, c. kr. gim-
nazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Clani: Anton
Gadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač.
oficijal v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.**IVAN JAK in SIN, Ljubljana**

Dunajska cesta 15.

Dunajska cesta 15.

Kolesaiz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria,
3391 **Waffenrad.****Sivalni**
stroji
in stroji za pletenje.**: Adlerjevi pisalni stroji :**Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena 1. 1867.
Vezenje poučujemo brezplačno. Ceniki zasloni in franko.**Franc Kos** Ljubljana,
Sodna ulica.Podpirajte domačo
industrijo!
Stare nogovice se
ceno podpletu eio!Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za po-
vršne in spodnje jopice, modrčae, telovnike, nogovce, ro-
kovice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za
stroje itd. na drobno in na debelo.Pletilni stroj patent „Wiedermann“ je edina in najuglednejša pri-
lika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo zagotovljeno.

Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje. 118

Ali ste že pridobili „Slovencu“ kakęga novega naročnika?

Brizgalnice, cevi, telovadno orodje in avtomobile

kupujte samo pri.

R. A. SMEKAL, ZAGREBkatera tvrdka se zdaj glasi: Središčna prodaja ognjegasnih brizgalnic in
potrebščin, telovadnega orodja in avtomobilov d. s. o. j.

Praga-Smichov.

R. A. Smekal.

V. I. Stratilek.

V. K. Smakal.

Opozarjamo, da razpošiljajo v zadnjem času različne nemške tvrdke po svojih
zastopnikih na gasilna društva svoje nemške cenike in ponujajo svoje blago.Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Splešna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic,

Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.

Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. aprila 1914 89.862.810 K.

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922 —.